5408
II
Bibl. Jag.

Weneckie państwo zaczyna zdziejów wynurzeć się około r. 600 z dziejów podczas gdy zatopieni
Włochy Longobardzkie I 243 handel, marynarka, rybactwo uczyniło Wenecyję. Około r.
697 zaczynają Weneccurie obierać swych wodzów – (urządzenie dyżyi analog z Polską ku
biedny szlachta arystokratka) oderwawszy się od Bizanckiego (cesarstwa) miasto wenecyja
zaczyna mieć znaczenie około r. 809. Za czasów Venedig mit Grund und Boden Bürger ver-
mischt Professionen – co sprzyjało mu kupiectwo znamienite zabrał za to rolnictwo
Tapferkeit u. Ritterlichkeit gewöhnen Christen und Handelsleuten war Venedig nur
der vornehmsten Namen Italiens, nimmt die wichtigsten der Welt
Andrea Dandolo z Genui z Venedig Arystokracyja pieniężna się wynosi a z której
wyrodziła się familijna jak wszędzie – Walczyli z Słowianami, Saracenami
na wschodzie posiedli 1123 Akrę Maurocero (Morosini)
W Grecyi posiadali wiele miast które zdobyli stali się stałymi państwa Carogrodzkiej
Kreta, Korfu, Nardyja, wybrzeża czarnego morza, Trapezunt
prowadzący znaczny handel z wschodem mieli swe kolonie i faktoryje. Cały handel morski
mieli w rękach gdy zaś na Bałtyku mało mieli do czynienia więc ich stosunki
dopiero za Kazim. Jagiell Od Andrzeja Andrzeja węgierskiego
Król Władysław neapolitański sprzedał Wenecyi Zarę za 100000 dukatów jako Król obrany
stąd powstała wojna między Zygmuntem Królem Węgierskim który gdy r. 1411 zgodał od drugiej partyi węgier
by go Rzeczpospolita do Rzymu przepuściła a gdy rzeczpospolita nie chciała zgodzić Zarę
na zad. i r. 1411 powstała wojna był wtedy Doża Michał Steno (+1413) I p. 119.
po nim obrany Tomasz (Tommaso Mocenigo) + 1423.
Francesco Foscari + 1457.

Czytelnia d. nowoz. Voretzsch – Leo Geschichte von Italien Hamburg 1829. III Bd.
42 - F. 13. Wenecyja aż do r. 1492.

Stosunki z obcemi państwami naszego Królestwa są najważniejsze i ciekawe nader cześcią dziejów wpływały one na byt narodu który sam rość tak jak wiatry bieże : atmosfera na byt roślin wpływa. Posłuchajmy także : obiegły historyków zdyj nie zawsze zaś widzą to z stanowiska swego tylko bez poznajmy także stosunki obu mianowicie prawnej strony a wtedy dobrze będziemy mieli wiadomości : odziejach kraju. Z tego też powodu była forteca [illegible] Kozackiego tylko z wielką znajomością i z uprzedzeniem [illegible] go znosin Krzyżaka [illegible] niektórych naszych którzy bez znajomości dziejów rownie powierzchownie tylko rzecz tę sądzili. Dopoki nie będziemy znali stosunków ołtarz tej trudno nam będzie mieć dobrą historyją Polski. Część tą dziejów prosić wziąłem sobie obrobić zarysem więc o stosunkach rzeczypospolitej weneckiej z Król polskim potem ogólnie o legacyjach : nuncyuszach rzymskiej bardzo ważne poselstwa rzeczypospolitej genueńskiej; Hiszpanii, Francyi, Anglii, Hollandyi, Danii, Szwecyi, Rossyi, Cesarstwa Niemieckiego Turek, Tartaryi, Persyi, Rzeczpospolita Wenecka jej podobień stwo.

Paralella z Polską Wzrost, Upadek Krajowa

o jednym niemal czasie.

Zrodła

Gdybyśmy byli mieli nasz archiw cały mieli byśmy doskonale wyświecone stosunki dwóch państw : poselstw mielibyśmy literae credentiales : ich poselstwa opinie ley wojny zawarcia tak z dogiel cierpiąc z archiwum zaledwie rzadkie dokumenta ogłosił dla wyrywania od zagłady. Dawniej nierówne więcej było jak widzimy z [illegible] Instrukcyi molineusa dwa pewnie legat Tiepolo : archiw wenecki dostarczył by nam nierów, nie wątpię bo kiedy poseł zdawał relacyje kilka z tych z którychśmy korzystali ogłosił niemiec kami.

Paralela rzeczypospo wenecki

Wenecyja jako władczyni mórz była czasach dawnych przy panującej dokoła ciemnocie ogniskiem cywilizacyi, wykształcenia i światła.

Na urząd posełstki wybierano co najprzewniejszych patriotów mających bystry rozsądek i niepospolitą miłość dla ojczyzny; prawdziwie ci jak najchlubniej powinność tej części poselstwa swe wypełniali. Relacyje ich i sprawozdanie z tych podrożów i debaty tajnej rady dei Pregady która z nich wysnuwała plany i zamiary które jakie tylko honor, korzyść i wielkość Rzeczypospolitej powinowzięcia mogły. Najciekawsze relacyje posłów weneckich zawiera dzieło: Urkundenbuch von Tafel und Thomas 1855 i Relacyje Albereго. Artykuł: Les monuments de la diplomatie vénitienne w piśmie: Mémoires de l'académie royale de Belgique Tom XXVII. 1853. powiada o relacyjach: „w czasach owych gdy jeszcze w całej Europie panował nieład, bezrząd i brak dobrej administracyi, gdy nauka umiejętności politycznej jeszcze powijała w dziecińśtwie: była już Wielka Rada Rzeczypospolitej Weneckiej doskonale urządzona i oznaczona do kładzeni prepiorami i wstawami zdążącemi do podniesienia i uwielbienia Rzeczypospolitej". — Instrukcyje i pełnomocnictwa dla posłów weneckich obejmujące ciekawe wiadomości dróg handlowych) już się od XI wieku zaczynają; relacyje zaś były najprzód ustne; pierwszy dopiero Marcellus Georgius bailo wysłany do Syryj r. 1243-1244 złożył na piśmie swoją relacyją.

Pomijamy zatargi Króla Ludwika z Wenecyjanami ~~gdyż~~ ich i wynikłe z tąd poselstwa gdyż te tyczą się historyi węgierskiej a wcale nie Polski rozpoczynamy tu od Wład. Jagiełły za którego Króla panowania ślad przykrości

R. 1373 gdy był doża Andrea Contarini Król Ludwik nienawidząc Wenecyjan i chcąc pomódz Franciszkowi Carrara panu Padwy zebrał wojsko ~~którego~~ pod wodzą wojewody siedmiogrodzkiego które wkroczyło do Friuli nad rzeką Piave zbiło wojsko weneckie pod wodzą Tadeusza Justiniani i połączyło się z Carrara ~~pod~~ który r. 1374 zawarł pokój z Wenecyją.

R. 1410 Wenecyjanie konyszając z wojen Króla Zygmunt węg. z Turkami wzięli kilka miejsc Wenecyi

R. 1411 doża Michel Steno † XIII Król Zygmunt wysyła wojsko aby zabrało posiadłości weneckie w Dalmacyi – Węgry wchodzą do Friaul który zabierają – Papież Jan XXIII staje się mediatorem między Wenecyją a Węgrami. Żądał Zygmunt aby Wenecyjanie pozwolili mu przejść przez ich państwo do Rzymu z wojskiem – Wenecyjanie stanowią opór Jan XXIII godzi się z ~~Wenecyjanami~~ z Władysławem Królem Neapolu (który probegował sam Rzymu zabrał Gregor XII) Jan wyrzeka Władysława za Króla Neapolu (a wprzody Ludwika Andegaweńskiego nim ogłosił – Władysław zdobywa Rzym i wygania papieża Jana – Chciał Władysław Jagiełło który miał wielkie czynności z Zygmuntem pogodzić go z Wenecyjanami lecz się mu nie udało – miał Zygmunt za żonę córkę hrabiego Cilli wyjął więc Senat wenecki posłów do niego Thomasa Mocenigo i Antoniego Contarini r. 1412 aby był mediatorem między Wenecyją a nim r. 1413 zawarto rozejm na lat 5 w Akwileji 18 Kwietnia 1413.

Zorichat Steno † 1413 ol. 26 Decembr.

Thomas Mocenigo LXIV doża obrany 1413. † 1423 d. 15 April.

R. 1443 Krucyjata Władysława Warneńczyka przeciw Turkom był doża wtedy Franciszek Foscari LXV xiążę Zamanii i ojarz jan Paleolog jeżdżą do Wład. Warneńczyka aby odebrał Turkom posiadłości, lecz miał on wtedy z Turkami przymierze – kardynał Julian legat papieża Eugen. namawiał go do zerwania przymierza Bitwa pod Warną Wenecyjanie nie pomagali Polakom bo mieli flotylki z Turkami owszem tajemnie dawali im okręta.

R. 1462 obrany doża Christof. Moro LXVII. R. 1465 Machomet II toczy wojnę z Wenecyjanami którzy chcą wygnać Turków z Morei – R. 1464 papież Pius II zagaja krucyjatę której obiecuje pomagać xiążę Filip Burgundyi zaś się stały: xiążę Medyjolanu zbierają się 1464 krucyjaci z Włoch, niemiec do Ankony spodziewano się za nadejdą posiłki xięcia Burgundyi, Władysława Króla czeskiego i polskiego .: i Macieja Króla Węgierskiego – Papież umiera w Ankonie zamyśl krucyjaty upada bo Paweł II jego następca zapomniał o Krucyjacie. Gdy niektóre okręta weneckie pod żagle wychodzą: wtym umarł papież i wstrzymano krucyjatę a Wenecyja o własnych siłach musiała walczyć w Morei

R. 1470 doża Christoph. Moro Turcy biorą Negropont Wenecyjanie łączą się z państwami Włoskiemi i xiążętami domu Aragońskiemi zawierają ligę przeciw Turkom

R. 1472 Nicolaj Trono LXVIII doża posyła ambasadora do Persji króla Uzun Cassan z którym przeciw Turkom zawiera związek Nicolo zawojny i odpowiedzi prowadzą Wenecyi z Persyą wojnę R. 1473. Machomet gotuje się do wojny Papież posyła Trono. Kardynała (Barbo) do zbrojenia Króla węg. : Kazimierza króla polskiego aby ich pogodzić w przedmiocie Grecz i aby ich namówił do złączenia się przeciw Turkom Persyi (T. VII p. 256) Król perski posyła poselstwo w tymże celu ~~aby~~ do Rzymu Neapolu i Wenecyi aby się na przyszły rok połączyli przeciw Turkom) cesarzem królem węgierskim i polskim T. VII p. 289.

1474. Piotr Mocenigo LXX Doża Wenecyjanè ziggle z innemi państwami Traktuje o pomoc
przeciw Turkom.

1493. Augustin Barbarigo LXXIV doża

Histoire de la republique de Venise par monsieur l'Abbé L***
Tome septieme. A Paris 1765. 8.

Thomaso Mocinić był prokuratorem S. Marka i już r.
1409 posłował do Węgier.

michiel Steno doja

1412 Tomaso Mocenigo
Antonio Contarini
1462 Paolo Morosini
1474 Contarini Ambrosio
1537 Vinzenzio Dedo
1553 Francesco Bernardo
Filippo Mocenigo
1560 (?) do Lygin Aug.
1570 Giacomo Soranzo
antonio Tiepolo
1575 Gian Francesco morosini
Girol. Lippomano
1582 Giovani Delfino
1597 Pietro Duodo
1605 Luigi Foscarini
1632 Giovanni da Pesaro
1633 Giorgio Giorgi
1645 Giovani Tiepolo
1648 Andrea Contarini
1660 Angelo morosini
1698 Agostino Giustiniani
1734 Girol. Delfin
1736 Giovani Emo
1736 Alessandro Zeno

Monumenti storici della Venezia X VIII p. 6 5

(Tomo Mocenico) Doja 1412
Michele Steno 1400
Tomaso mocenigo 1413.
Francesco Foscari 1423 (Foscarus)
Doja Pasquale Malipiero 1457 + 1462
Christoforo Moro 1462 (maurus) + 1471.
Nicolo Trono 1471 + 1473.
Nicolo Marcello 1473 + 1474 (marcellus)
Pietro mocenigo 1474 + 1476
Andrea Vendramino 1476 + 1477. (Vendramenes) Carico
Giovanni Mocenico 1477. + 1485
marco Barbarigo 1485 + 1486
Agostino Barbarigo 1486

Carrich

1502

Carr

libr V

Sanuto L Morosini L IX

Hammer
Stugoz
Bielski
Coyer
Lubin Stanisl. Lescinsk.
Bergeron
Ciampi Fogolini
Dogiel I

Dichiarazione del arco

Girolamo Ferraro Notizie

Ankündigung.

Ein Kutscher muss mit allen
erforderlichen Fähigkeiten bekannt sein,
dass sein
Herrn Möbel Einrichtung, den
Herrn Möbeln, Equipagen Pferden und
allen übrigen Gegenständen
mit Sorgfalt
Ehre

R. 1412 gdy Jagiełło był w Węgrzech przybył tam braciszek z zakonu Augustyjanów magister teologii prosząc dla posłów weneckich o list bezpieczeństwa. W Budzie gdy król Węgier z wybyli posłowie Weneccy. Antoni dosedano król namawiał ich do zgody z Zygmuntem bez Wenecji niechcieli oddać niedawno zabranej Dalmacji. Rozgniewany Zygmunt wezwał chorągwie weneckie dla wzgardy wołowicę po mieście po błocie i wywabiał Jagiełłę z rycerstwem polskim aby te chorągwie trafiowali, jednak król i Polacy tego nie chcieli uczynić

Moraczewski - Dzieje II p. 218

R. 1492. Z rzymu do Jagiełły nadszedł wniosek Stefana Nemanji z prośbą aby król nie dał się nakłonić do przymierza z tureckim ponieważ prowadzą wojnę z Wenecją obiecując wojnę ta trwała jeden w ziemi na 500 koni wówczas stanie wojna ta trwała jeden w ziemi na 500 koni wówczas stanie Król nie przyjął tej ofiary – Wysłał król do Wenecji Tomasza z Ziemi kanonika krak. aby był jego stronnym pośrednikiem między Węgrami i Wenecjanami. Z rzymu do Lodi z Wenecji pojechał francuski dworzanin i tam zostawiono. Z rzymu Wenecji nie chciała się zgodzić nie chciała od Cesarza Cesarzowi ale na ofiarowanie Kazimierza roku ponieważ brzeskiego pod ogólnym sądem nie chciał

ss. 184. Hr. Zawadzkiego Pamiętnik na panowania Władysława Jagiełły Króla polskiego Krakowa przy ks. Ulbe francuskiego wydana przez Edwarda hr. Raczyńskiego Poznań 1845. 8°

Listy wezwania Rzymu do zgłoszenia patriomonium do Rzymu dla zawarcia pokoju między Wenecją a Węgrami.

R. 1412. Doża wenecki Michał Steno pobyta do Jagiełły do Krakowa aby Jagiełło prowadził wojnę z Zygmuntem Węgierskim i nie wchodził z nim w układy obiecując płacić z swej kiesy 500 Kopijników na tę wojnę. Lecz Król na Jagieł to tej propozycyi nie przyjął albowiem Wenecyanie prowadzili wtedy wojnę z Węgrami o Dalmacyją) przez względy dla Korony Węgierskiej

Długosz tom I lib XI p 317.

na prośbę Zygmunta wyjechał 1412 Jagiełło z Krakowa Thomam de Diako canonicum cracov. do Wenecyi posłaniając doży do pokoju z Zygmuntem

Dlug tom I lib XI p. 326.

gdy Jagiełło 1412 z Zygmuntem w Budzie ~~b~~ bawił przybyli do Jagiełły z wenecyi posłowie Franciszek Dandolo (poprzednio Doża) i Leonisius Lauredano chcąc za pomocą jego o Dalmacyję z Zygmuntem traktowac. Dziedział Zygmunt ~~Wenecyi~~ użytki Dalmacyi przez Wenecyan zawojowanej owszem na wręgrodę posłów i zast. chorągwi weneckich r. 1411 pod Trianem zabra: ~~ł~~ ł w tryumfie włoczyć po mieście pomimo że go Jagiełło z tego odwodzić mowiąc iż jest niegodzi z zwyczajem rycerskim czynić.

Dlug tom I lib XI. p 329.

Wenecyja

Michał Steno

R. 1412. Doża Wenecki (chcąc zagrabić resztę Dalmacyi i oderwać od Węgier, wysłał do Krakowa poselstwo do Jagiełły z prośbą aby wojny z Zygmuntem rozpoczętej nie przedłużał, aby z nim traktat zawarł obiecując się przez czas wojny Królowi polskiemu złotem płacić 500 haftatos. – Lecz Jagiełło o zawarciu już traktat z Zygmuntem nieprzyjaźnej propozycji i nawet posłał do Wenecyi Tomasza de Diako (?) Kanonika Krak. namawiając i radząc dojść spokoj z Zygmuntem (P. Długosz Lib XI. p. 317. 326) ~~Odprawiwszy umarł Steno a nowy Doża~~ Michał Steno wysłał do Króla węg. do Waradynu posła augustianina prosząc o salvum conductum dla posłów a gdy Jagiełło bawił w Odrzie przybyli do niego Franciscus Mocenigo i Antonius Loredano prosząc go aby pomógł do traktatu. Jednakże Wenecyanie niechcieli ustąpić zajętej Dalmacyi i tylko jako rozjemy haracz z tego zajętego kraju Konia białego obiecywali. Zygmunt rozgniewany dla ofiarowanych posłów weneckich kazał włóczyć po ulicach i tamże (odbyte przez niego pod Friaulem chorągwie weneckie i herby) na nowo wojnę rozpoczął r. 1412 w której wojskom Zygmunta Fryderyk Ks. Ortenburg i Pippo de Scolarbus florencki dzielnie dowodzili (Pippo seu Philippus Scalario) Wenecyanie zaś mieli wodza Karola Malatesta. Wojna ta prowadzona aż do r. 1413.

1412. Il re vedutà la rovina delle sue armi, le ; rotte e sperate sollevationi non riuscir
rogli, venne a fuire sempre da ogni accordamento dimostrato alieno, onde non
fallua dato luogo ne alle persuasioni del Pontefice, al quale richiedente il Senato
perciò hauea mandato Marco Dandolo, e Lorenzo Bragadino Ambasciatori,
nè à gli offitij di Roma Innocentio et Antonio Contarini à lui mandati per
le instanze del Re di Polonia e spediti, e di altri ne all'istesso fecero an
darono a Trieste, finalmente con l'occasione del concetto che seguì in
Trimone fra il Pontefice et il re medesimo più volte Imperatore per
conclusione di lega contra Ladislao re di Napoli del 1413 a 18 Aprile co'l
mezo di Roma Innocentio Anton o Contarini e Francesco Foscari suoi Am.
fol. 387 tori retto accordata fuori per cinque anni Marcini lib XII p 386

Bzrwtedy Zoge Michiel Steno + 1413 po nim obrany Roma

— 389

Innocentio.

Giuliano Cardinal legat zgine + pro vorna

504 p.

[illegible]

Franciszek Foscari doża wenecki posłał do Polski dla trzyma
nia do chrztu syna Jagiełły 1425. Dług 486.3. –

Paulus Omnibene et Antonius legati Venetorum
ad Polonos Dług. XIII. 509. roku 1474

1513 Jan Łaski do Wenetów Decius p. 85.

1412 Thomas de Piano legat do Wenecyi Dług. li XI p. 326.

1412 Franciscus Mocenigus et Antonius de Lauredano
nuncii ~~ad~~ venet Dług lib XI. p. 329.

1452. ~~Ambrosius Contarini~~

1492 Marco Zandolo e Paolo Cappelo nuntii Venet.
Chronicon Polon. lib IV p. 347.

1513. Ambasada wenecka.

1515 Maciej Drzewicki i Rafał Leszczyński do Wenecyi
Decius p. 102

1557 Michel Juriano Ambas. wenecki

1573 Girolamo Lipomano Amb. wenecki

1601 Mikołaj Wolski do Wenecyi

1603 Oborliński

1687 Stanisław Chrapicki do Wenecyi

Wenecyja.

Zygfr. Jagiello syn Władysław Warneńczyk uroczyście r. 1424 do Wenecyi z Franciszek Foscari przysłał posła z powinszowaniem i darami (Dług lib XI p. 483.)

Na początku r. 1444 Rzeczpospolita Wenecka posyła posłów do Węgier gratulując mu z powodzenia w przeszłym roku i radząc aby nie zwlekał nowej wyprawy na Turki (Dług lib XII p. 780.) obiecując posiłki na morzu.

Będąc na dworze Warneńczyka dla namowy wojny z Turkami 1444 Franciszek Venetus Vicecancellarius (Dług. lib XII p. 794.) miał Warneńczyk przy Bułgarach dojść do morza i tu z okrętami Weneckiemi się połączyć

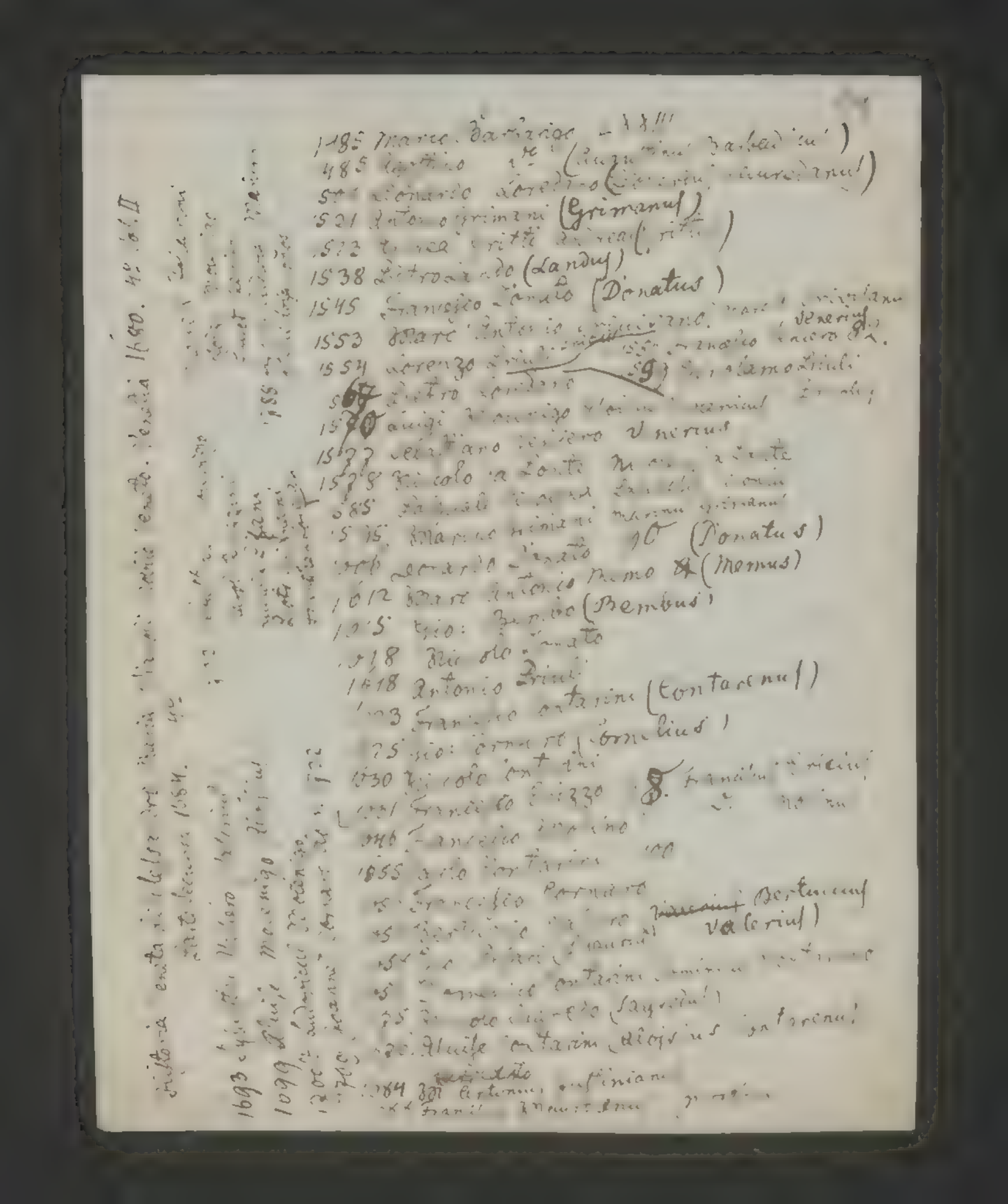

Le Historie Venetiane di Marco Antonio Sabellico tradotte in lingua Toscha con tre libri della quarta Deca, diligentemente ricorrette. In Venetia per Lorenzo da Trino l'anno 1554 4°

Da presentar loro nuove imprestanze e denari contra i nemici della Fede. Et
8 ottobre giunse il processo contra Zanes, nuovo re di Bosna, con la sua
nativa, e Nicolò Zeno, Marino Michiel, Zaccaria Dolfin, Luigi Gondano,
Zaffetto Cano, Marino Michiel, Zaccaria Dolfin, Luigi Gondano,
condolersi
Fagion Zaguemps II ogni[ssi] Lorzyata Vinciano Cefaceni [illegible] 20 Nonor i a riguardi
Ten mon agmonty zydnal Jofu Zanfani Fiola [illegible] Nagedrubby li
i [illegible] Jegiopin dalli ramenti to Mojing Turchi Jufficia in Mojopfeta ramina Kmil
Lyuenyki i Nani [illegible] Fiandagi obligati fa polagyi: Za pamidge Kfficia Ujito:
Jono w Kmiczy 80 [illegible] nad Kloremi mal tozor Jonoz ami tonemmore Za Rdynat
nifkan i Kiemy wmen Ujmija; Liaie Burgundyj poftat do Kmeczi; na Ujmijnie
Jungi 40 i [illegible] 35000 du Katon nad Kloremi jaz ob [illegible] Jtami Jowodjali medlus Sabilica
Jo. 8th 2 famili Venero, Contarina Corodano Cyeorgi; a mudua. Jiuzoli 8 J p. 8095
Montigiaco di Veri – Bascalagioto ont Contarini Cicia Corodano Jiuta Jaua pourcuoli
Bandera mi papiega; Liaia Burgundyj Corodan Cromit Jiuttanoni Dorumitani pro pranoy
Rtzyi ac Curopa ojdarej mimo Calen pomigom pnifuoli Dumoz 2 1500 du Cua Cyyia.
Cyckan pomi Fallipont [illegible] Kmiczy Jebranym mi Cui Jolinocorcanom,
Kloreg Jiuttani pomigli [illegible] Kmiczy Jebranym mi Cui Jolinocorcanom,
Sabellico. 1811 mour je Jis Ilmurat nu yonuinfrain ojczytani pnepiowiat Jyn opera
di Cyonowcki 1 Rdzyi 3 Cl Cyyi. Lui wama 2 Jtoni wdcyfte 300 Jac Jiuwaz. od
rana Kolfigora 1 [illegible] 2 Jpeficio 42000 2 Kdnifejan 10000 – Iden 2 francyzow
3 Cruckty 2 300 Konan [illegible] nas [illegible] nepryumellanyz wyfki

„Ina pnati ci Jin ni in 2 anefe nocie ct Jin Jnoi nepotori ci comoi i acim nocto
gagiacio, on Cricento Canalli ner mizo Ic, Jcrcito se nimici mimo alla nuccenza d'
Romane. I pnate pia di Lidi cno in nate i Jnoi. Et conten di cui pnimamente nacindoli
anma Io nor ois pnuemente con l'Ella, Et ci nor con in pnia Et, cno egli mucio
nad topi mucta i cno fu nedato, in cgli Jfori Cicifico Et ne gnifto da ojno cafe cocondole
opcnio ciato in un mimo nicnidmi Cte Cmmazzo molti nuomini. Finalmente
cnfcendo la molt Cuerra de ni Nici, morti i compani, i nemici cgli no molta fcita i moni
Jo nemici Cabellico in 184 ani mojo mandu Jo Cbri Cmmojo nor nacno in Cpnoi

Imojo [illegible] Jumo 1 mojo pefpfta Cbrano Jolfat 1413. Cbri Cbri Jo Michiel
Jfico. Cmarti 1402

[illegible]

Liff [illegible] Wiarem [illegible] ja [illegible]
Wer [illegible] do [illegible] [illegible] Turcyza-
kow w [illegible] Argyrahow [illegible] a [illegible] z
Turkami. (Wiszniewski. Historia literatu-
ry polskiej T. V str. 351)

[illegible] tam [illegible] nitate [illegible] [illegible] regale quae de-
ordinatione in hac re nobiscum agit et
pactus est nos, Romanus pontifex pro
bello hujusmodi triginta octo galeas no-
bis promisit et quidem Romanus ipse Pon-
tifex et Venetii duodecim, Rex Aragonum
totidem, Rex Burgundiae sex, Dux Mediola-
nensis octo, magister de Rhodo duas galeas
nobis pro praesenti guerra auxilium ha-
bituri, hac autem galeae navitium vale-
rum [illegible] debent [illegible] [illegible]
ad impediendum Saracenorum transitum
et imperatoris Turcorum ad Turciam re-
gressum. Imperator etiam Graecorum
cum aliis principibus orientalibus non-
dum mari sed terra persenis in pro-
priis nos adjuvabunt.

Wenecja

Gdy poseł wenecki ... przez Polskę do Persji
zjechał i dwór Kazimierza Jagiellończyka odwiedził
na Litwie: wracał drugi poseł Kateryno Zeno
z Persji przez którego cesarz perski Uzun Kassan
ofiarował dać za żonę córkę swoją, którą rozkazał wykraść
synowi Kazimierza Jagiellończyka a zaraz obiecywał
dać państwo greckie które miał zdobyć.

Długosz XIII. 509.

Cristoforo Moro obrany dożą. 1462 umarł 14 gł. był LXVII doża

1462. Papież ogłosił Krucjatę na Turków. D. 18 Października za papieża Piusa II
Papież, Krzysztof Moro (Maurus) Duż Venetiarum i Filip Kje Georgiadyi
zrobili z sobą ugodę prowadzić wojnę przeciw Turkowi: Fatta ordinaria
deliberatione, oltre Luigi Foscarini che fu mandato d'ambasciator
a Roma, furono spediti in Francia Nicolo Canale, e Paolo Morelini
in Boemia et in Polonia a dar conto à quelle Maestà, dello stabili
mento di questa gran mossa et à procurare, che à gl'altri si
unissero. Morosini l. XXIV p. 553.

1472. Cattarino Zeno wimieniu d'ycumpospolitej zawarł pokoj z Ussun Kassan Królem
Perskim. Ito inviarono a Venetia ove dal Senato gratiosamente udito, con
favorevole espeditione per consermare l'unio de gli animi, e stabilire
quei concerti che fussero stimati giovevoli fu deliberato corrispondere
con l'elettione di doi ambasciatori la sua Ambasciata; e furono
eletti Ambrogio Contarini e Giosafat Barbaro, che possedeva
la lingua di quella natione, zecio che il primo per la via di terra
e l'altro per mare passato in Levante, seco conducesse maestri
per fondere e cento Bombardieri per maneggiare l'artiglierie?
Da Venetia passo il Persiano alle Corti de gli altri Principi, ove
fu per la novita dell'ambasciata con somma cortesia vista veduta,
e raccolto — Posłował do Perskiego Contarini o
doży Nicolo Trono. Morosini lib XXV p. 569.

Nicolo Foscarini wysłany do Maxymiliana 1485 a może do Polski
Historia della città e Republica di Venetia di Paoli Morosini Senatore
Veneziano. Distinta in dieci Vinticinque. Con Tauola copiosissima delle cose
più notabili In Venetia 1637. Presso Paolo Baglioni 4e
1474 posłowie Weneccy: Antoni do Moskwy Paweł do Perskiego wracają po drodze
Króla Kazimierza i dają mu upominki (Stryjk. pag. 509.)

1463 Jan Łapicz miał wyruszyć w [illegible] na dwór [illegible] ale [illegible] się na długą wojnę zawarcia z [illegible] Burgundyi wysłano do Cypru Luizi Cassarini, do Francji Nicolo Canale do Polski: Cech Łapicz Marcini do Pruski i te trzy ambasady nawiązać do wspólnego związku przeciw Turkom. [illegible] z 14.4 expedycja wyruszyła [illegible] 13 Augusta 1461

Historia Veneta di Mr. Pietro Maria Vianoli nobile Veneto. Venetia. 1680 Folio
Giacomo Wertz. tom I. 4° Fr 66.

1472 Wenecjanie zawarłszy pokój z Turcyą [illegible] Łatwiej za pomocą
pełna swego Catharina Zeno posłali mu w darunku wielką chorągiew z [illegible],
wielką suknia [illegible] [illegible] [illegible]

Zeni Caterino v. M. 2 [illegible] Senato [illegible]
do Cazum-Hasan- Ben Isola [illegible]
w Loige Ley Cu'ason w pedron

Dei commentari di viaggio in Persia di Caterino Zeno il K. e delle guerre fatte nell'[illegible] [illegible] dal tempo di Ussum-Cassano [illegible]
Venetia presso Bartolini 558. 8vo [illegible]
[illegible]

Viaggio al Mar Nero: ossia storia delle avventure di Caterino Zeno tratta da un antico originale manuscritto ed ora per la prima volta publicata. Venezia 1783. 8vo

relazione pedro tovanow [illegible]

...jącemu tu na dzięki Wenecji ukazuje trafnie trafnie to podobieństwo między (Oligarchia nią a polską tu) u nas
...znosza rozprzestrzenianie władzy Wenecji a Grecji a Egipt, tylko że stolice potęgi weneckiej gdy u nas wojewodztwa
...je sam był Bogdan i jego zachodzi zgrzyt; obie pod koniec wewnętrzną zgasły.

I. I 435. – 438

...ctio nomine ... ac Venetae per Marcum Dandalum Doctorem et Equitem, Bratorem ...am Alberto regi habita. Posnaniae. (Acta Calendis Aprilis 1493) Ex Arch. regni Cracov.
Extat in Archivo Cancell. Regni. ...ib. Legationum Lit C. f. 42.

Mówi że byli z poselstwem u brata królewskiego ~~Węgierskiego~~ Władysława winszując mu wstąpienia na tron Królestwa Węgierskiego; już mieli wracać do ojczyzny gdy Król listem swym rozkazał im być u króla polskiego aby wyrazili żal nad zgonem Kazimierza i oświadczyli mu wolność Rzeczypospolitej ~~przez~~ Weneckiej przyjaźni Polskiej z wstąpienia na tron Alberta, przy tej sposobności odprawili inne legacyje. Rozwodzi się długo z zelem nad śmiercią króla ~~i~~ Kazimierza i jego pochwałami mówiąc że sprzyjał Rzeczypospolitej Weneckiej ~~Venetae amplit~~ „Ac primum quidem mirari non decet si obitus laetissimi illius viri optimi parentis tui gravi admodum atque molesto fuerit Excellentissimo Principi nostro atque Senatui quum Venetae amplitudini non minus fuerit studiosus, quam ipse a Veneta republica summo semper amore et benevolentia singulari studio vicissime amplexus."
Wychwala przodków Jagiellończyków, którzy się odznaczyli i akademię krak. założyli – porównywa Kazimierza z Regulem brata Władysława ojca Kazimierza i macierzyńskiej jej linii chwali cesarza Fryd-
muntа, cesarza Alberta, Ladislaum avunculum. Wychwala potem jego ...ato, potentiam, tuam wzrok
...ść, dalej cnoty mądrość pobożność sprawiedliwość ~~wam~~ łagodność mówi że z matką ...pia urodził
...ed parę lat pobił Tatarów Sauromatos podobnie jak Judeę Machabeusz ...ni wzięci jego nauka nad
...ego cesarza – życzy mu na koniec wzmocnienia tronu i długiego panowania „Tibi igitur ut quod publicis mandatis ac desiderii reliquum est, absolvamus Augustum Barbadici excellentissimi principis nostri, atque Senatus nomine offerimus quicquid aut terra, aut mari ditioni Veneta subjicitur, pro dignitate gloria amplitudinis tuae promittere tibi semper poteris ac polliceri, omperii Tuae ...iculum, si lubet majestas tua Senatum Venetum ac universam denique Rempublicam nostram, ...errimos quosquonque affectus benivolentissimos sui erga te animi affectus ostendamus."

Augustus Barbadicus

Familia Barbadici originem ducit a Polybio Barbadico qui anno 981 Joannem Urseolo Ducatu privavit.

Jagiel I. 438 – 439.

Legatio nomine Serenissimi Ducis Venetiarum Leonardi Laurentani et Senatus illius reipublicae ad Alexandrum regem Poloniae missa qua eum ad societatem belli contra Turcas invi-
tat. 1502 Ex Arch. regni Cracov. Legationum Lit. A. f. 5 Item Lit. C. fol. 130.
Leonardo Loredano ...

...wstąpieniu na tron polski wysłali Wenecjanie to poselstwo powinszować mu i pochwalić w których ...ia codo sprawiedliwości nad Turkiem, co do rządu ...ości nad ...mi ... z Turkiem, ...ch ... ...
...z wrogiem Bohaterstwa nad Alexandra Macedo... ... ...
...ali że teraz z Turkami przymierze z Weneckimi zawarł w Tkoli. ... ... w Peloponezie Ma-
...a, ... w Epirze ... ...
... ...

Veneto nomine [illegible] datum [illegible]

[illegible] Król z posłestwa dziś Kuję za zjazdenia, obawia sue regencia dla Wenecyjan nebolacca nas [illegible]
[illegible] nowiejsza że owe powojęj promienione mallta Turcyn zabrat, oni że to że wstydem dosz [illegible]
chrześcijańskiej dozwolono zrobić że on niezaiedba przyjąć do wojny a dyj cała ich familija, [illegible]
do walki przeciw Turkom wianowicia patronuf Noster Vladislau[s] Kotory pant na plaka bitwy.

„Laeret noster semper memoriae venerandae Kazimirus Rex multis praeclarissimis expeditionibus totiet
„exercitum suum pro sustentatione Christianae reipublicae menetenuit, quem Ioannes Albertus noster
„germanus Rex novissime demortuus persuasus rationibus clarissimi oratoris Mauri Dandali tum rei-
„publicae Venetae nomina sua flagitantis praesidia, grandi exercitu congesto, et recuperanda Album
„Iulium (Bialogrod) Hermen et dicostomum (loca Christianis perquam noxia) ire contendit, demum a
„quibus juvari sperabat, deceptus est, qui multi et adunati viribus Turcorum multa [illegible] rerum et exercitus
„discrimina sibi intulere, magna pars exercitus amissa non tamen multa periit, aeque magna Turcarum
„vitium procubuit. Ita de cruento hactenus contenctum bellum contra eurcos a nostris et nostrae hujus Reipu-
blicae proceribus aliquantulum nunc verum inter nostrum nam posthabitum est, verum ex quo in prae-
sentiarum ipsi oppugnamur ferocissime ab omni parte, hinc ab Ismaelitis perfidissimo, illinc ab Tu-
tarum innumerabili multitudine, rebusque victoria sperata ex hoste noti potiti, Reipublicae Christia-
in favorem ad inferendum Bellum Turco huic, tam sancte tam consentanee ab tantis Regibus et princi-
bus susceptae expeditioni, et Nos non deerimus. Et quo id nomine fieri poterit nullo unquam tem-
pore rumus defuturi."

[illegible] Volumina legum Regni Poloniae et magni Ducatus Lituaniae Vilnae 1758. fol. aut Mathias

Tom I.

a a

Wenecyjanie r. 1500 weszła w ligę z Władysławem Królem Węgierskim
Król miał obowiązek podnieść ofiarność [illegible] do wojny z Turkami
Wenecyjanie mieli im zaś dostarczać co roku 10000 libre d'oro
co rocznie Vianoli II p. 54. [illegible] Bawarii

Giovanni Badoaro r. 1505 był posłem w Rzymie
1515 Prati d'Ottoboni Segretario in Dantzica. Vianoli II p. 339.
R. 1581 przybył do Wenecji niejaki Jana Basyliewicza Wielkiego
Moskiewskiego w jednej radzie wyjaśnił iż Basyli wysłał posła do
Wenecji Demetrio Erasmio; [illegible] miał na celu tylko pozyskanie
aby otoczenie marynarce i handlowi drogę do Moskwy; a powtóre
[illegible] papieża, Cesarza, Rzeczpospolitą wenecką i innych ziazd
ennejszy, aby [illegible] Turkom pobudzić do wojny. Co do pierwsze-
go punktu odrzekł Senat iż mocarstwo to nie [illegible] niepożyteczne jest
dla handlu; co do drugiego pozwalali jego zamiary i [illegible] w tym
względzie korespondować. Przyjmowano posła wspaniale, dawano
mu zabawy, wreszcie odjechał on do Rzymu. Vianoli II p. 311.

Francesco Morosini r. 1584 posłował do Amuratta

Girolamo Zipparano 1595 posłował do Neapolu i do księcia Jan
Zuana z Austryi r. 1579 posłował do Portugalii do króla filipa 1587
do Hiszpanii i do Cesarza do Amuratta w Konstantynopolu r. 1591 był
tamże legatem obejmującem mocarstwem [illegible] królów, rozpoczęcie
od wołany do Wenecyi; na drodze zginął [illegible] morza to go oczekały
zniewolenie [illegible] olowiane, wyciągnięty umarł. Posłował on prawie do
wszystkich mocarstw. było to r. 1591. [illegible] Francyi
Korcew.
R. 1624 za doży Francesco Contarini przybył do Wenecyi
syn Zygmunta Władysław III był przyjmowany z wielką
uroczystością od Rzeczypospo. Weneckiej Vianoli II p. 453.

Antonio Lepolo r. 1582 posłował do Hiszpanii 1583
Marcy Baibo Carogrodzie 1585 posłował do Wielkiego
Xięcia Francuzkiego Medici Toskanii r. 1588 przyjmował
z wyrazami na ruskich w Trewiso przed wjazdem do Wenecyj
r. 1581 posłował na zaślubiny Marcyj Austryjackiej zaślubio
nej Filipowi Hiszpańskiemu

Filippo Morenigo by r. 1570 arcybiskup di Nicosia

Giovanni Zeltino 1531 Proveditor generale in Terra
ferma 1533 posłował do Niemiec.
Innych mnie tego imienia Lucio di Terra ferma r.
1583 i posłował do Francyj do Sabaudyj 1596 do
Papieża 1597 do do Hiszpanii r. 1603 Prokurator
S. Marka potem Biskupem Vincenzy, kardynałem potem
obrany.

Giacomo Soranzo 1582 Proveditor del armata walczył w Kandyi
r. 1584 przyjmował na granicy Rzeczypospolitej weneckiej ambasa-
dora Króla Henryka Walezego 1585 posłowałdo Sułtana i pogo-
dził 1587 bracia Procuratorem S. Marka za to że uprzejmiał tajem-
ne Rzeczypospolitej odesłała mu Rada dziękczynne uniże i wysłała na
Hyspanie do Capo d'Istria r. 1584.

Giovanni Lefari 1631 posłował do Francyj 1635 na kongres
do Kolonii, Kawaler i prokurator S. Marka 1642 wojował z Bar-
barami Dejem 1655 posłował do Papieża; r. 1658 obrany
Doża + 1659.

Luigi Foscarini Cavaliere et Procu di Terra ferma 1611.

Marco Landolo 1582 posłował po 2 razy do papieża i 1530 do
Turka.

Pietro Duodo posłował do Francyj, 1603. do Papieża 1606 dwa razy.

Giovanna Baldaro [illegible] 1512.

1513.

Cum fuis pervenit ad Curies Italiam bello flagrare tumultu Joannem Laskeum non posse mae litterarum notae virum ad senatum Venetia: rum misit quem in haec verba in amplissimo senatorum Venetorum cor: sessu coram fuisse ferunt: Sigismundum principem Venetorum cala: mitati quod tanta caede Christianus sanguis perfunderetur, condolere, omni voto atque animo. quod ad pacem communem atque ejus rei ampli tudinem pertineret. quantum in se foret non invitus effecturum: caeterum quod pro Venetorum republica ex usu per eum accidere videretur. apud Romanum pontificem, Maximilianumque imperato: rem omnibus viribus se operam navaturum ut respublica Christiano: rum jam ultra quatuor annos in Italia afflicta, pristinae tran: quillitati restitueretur: Deumque communi omni voto in Christ: tiani nominis hostem arma sumerentur, Laredanus rem veneta ex stallem respondit: Venetis maxima semper fuisse bella nihil omnino invito animo summis periculis consilio Domi foris que prospere semper rebus praefuisse, fore quoque ut etiam hoc bellum felicem sortiretur exitum — Laskeus interpellans orationem suam hisce verbis respondit: diu ne (inquit) serenissime princeps dissimile Venetis atque Polonis belli studium hactenus fuit: dum illi pro gloria, pro rerum amplitudine et plerumque pro dominandi libidine evocati belli sibi negotia contraxere, Poloni contra multorum suorum sanguine pro Christiana re: pu: barbarorum eruptiones coercuere. atque caeteris nationibus praesidium esse coguntur. summam hinc felicitatem existimantes si non transcendis finibus alienis sua tueri liceat.

Franconius Mathias: Oratio funebris in mortem D. Sigismundi I Poloniae regis. Cracovia apud Hieronymum Scharffenbergum 1568. (2) 4°

1515. Cesarz maxymilijan chciąc przeciwić Francuzow i weneccyjan złożył sejm w Zelonium na którym także byli zygmunt I król polski i władysław król węgierski co do zamysłu przeciw weneccyjanom mowi Laruta T. I lib III p. 103. fu ambedue questi dè con volere uniforme risposto ge nè maja grossonogi wziąść ieden do broni z Weneccyą z którą byli w przymierzu: dla tego dey zygmunt I posłał do weneccyi Matteo Vescupa di Vadislavia et Arapache di Lacusino (Lesbo?) capitaneo di Leodonia z przestawieniem aby się weneccyanie pogodzili z cesarzem: Desiderare il re di Polonia mandò li nobili postowie — che doppo si lunghe et gravi guerre finalmente la Rep. si reconciliasse con Massimiliano; col quale, come per adietro ella haveva molte cose trattate della pace, così hora fare il medesimo ufficio co'l senato Vinitiano, per esortarlo à dover deporre la memoria delle passate ingiurie et abbracciare la concordia et la pace et se per la guerra passata rimanesse a dover tutto ciò condonare a lui et alla Rep. Christiana. A questi Ambasciatori giudicò il Senato dovergli nella stessa maniera rispondere, che altre volte s'era fatto à simile proposte. Non haver i Vinetiani mossa la guerra a Cesare, ma prese l'armi per difendere le cose sue proprie et travagliate da lui, non cercare hora di occupar ciò, ch'era d'altri, ma ben ricuperare ciò che a se apparteneva: però volentieri dovere dipartirsi dall'armi quando con honeste conditioni gia loro permesso di farlo.
r. 1515 papież persuadował dawać interpozycyą autorita del re' di Polonia, all' Ambasciatore del quale che ancora trattenevasi in Vinetia persuase che col' mettere innanzi nuovi partiti rimovesse il negotio della pace: s'haveßero i Vinetiani voluto partirsi dell'amicitia de Francesi et abbracciare quella di Cesare poter accrescere allo Stato loro le nobili Città Cremona et Lodi; T. I lib III p. 205. Poseł polski do Rzymu z Weneccyjanami traktował wygledem pokoju
Marco Dandolo poseł do Rzymu 1523 znaczny senator i 1529 do cesarza
Henryk III Król Franc. i Polski r. 1574 przyjmowany był wspaniale w Weneccyi.
Francesco Bernardo giovane di molto spirito ustawił się 1547 posłem do Francyi. T. I. lib XI p. 795.

Historia Vinetiana di Paolo Paruta Cavaliere et Procuratore di S. Marco
Divisa in due parti. In Vinetia 1605. 4° I T.

1570. Wzgledem ligi przeciw Turkom wczynyony do dworu cesarskiego Giacomo Soranzo
huomo di grande stima et autorità et che lungamente per negotii della
Sega. era versato nelle corti de' prencipi. T II l. I p. 49

1570. Zalle quali cose chiaramente compredevasi że cesarz na nowe wplatanie się w te wojny
że ta myśl była u niego ciągle niemiecka. pero ch essendo per ordine di essere
proposto nella dieta di Spira di douer conuocare un altro conuento wzgledem
nareadzenia ſię o przegotach tej ligi, gdy ſenat ani ociebloſi cesarza ; że Soranzo
dobrzy dług ; ale za dworze trzymany odwołał go ſenat do Wenecyi :
„anzi hauendoſi per la medeſima cagione deſtinato ambaſciatore al Re di Polonia
Antonio Tiepolo, il quale s'era gia poſto in camino come queſti riſpoſta di
cesare s'intese, fu subito richiamato, tenendoſi per fermo, che quella natione
benche molto bellicoſa, et nemica de' Turchi, hauendoſi per l'adietro opposto
con molto valore ma con poco proſpera fortuna alla loro potenza, non si
riſolverebbe per se ſteſsa, senza l'armi della Germania di rompere
rompere da quella parte la guerra, laquale hauesse poi sola a
ſoſtenere contra coſi potente nemico." T II lib. I p. 114.

1572. Zapiſ przez nuncyuſza Commendona podmawiał Polakow do wojny przeciw
Turkom. Król wtedy był chory a senatorowie nie chcieli przystać na wojnę zotaczą
że Cesarz turecki przybył w poselstwie wtedy do Polski wzgledem pokoju.
T. II p. lib III p. 238.

Della Hiſtoria Vinetiana di Paolo Paruta caualiere e procuratore
di San Marco Parte ſeconda nella quale in libri tre si
contiene la guerra fatta dalla Lega de' Prencipi Christiani
contra Selino Ottomano per occaſione del Regno di Cipro.
In Venetia 1605. 4°

2. 1592 Posłowie wenecky d. 29 maja zięgli Krolowi Jmci wiego
zemskie z Anna arcyxiężną rakuską Pietro Duodo

Wenecyjanie na wesele Zygmunta I z Bona
r. 1515 wysłali oratorem Aloisius Bon
patricium qui 13 Maja przybył do Kra:
kowa a 22 Maja powinszowawszy odje:
chał. (Decius Diarius)

Ad sancts

Przewicki Maciej (ksiądz) przemyski: Kujawski pod Orsza do Wenetów stronę wojny tureckiej do Węgier 1513 z tego był Ludwika Króla Węg. jeszcze niedorosłego przy tej pięknym pamiątkę to, świadczy jest w dziele jego Epistola ad M. Antonium Maurocenum Venetum in libro Callimachi miniatora Haganoae in 4o.
(Papowski, Zielski, Niesiecki)

R. 1537. gdy Simeon Rasciss dalmata napadł na okręt turecki i zniszczył takowy, wysłał cesarz Soliman Jarusobeja z 2 okrętami do dowodztwa weneckiego Zefaro który bawił na wyspie Korfu Coreyrae, żądając od Weneckijan zadosyć uczynienia szkody, wszelaką na drodze napadły go okręta weneckie, skąd powstała wojna Turcy dobywali Koreyry Weneckijanie widząc że się na wielką wojnę zarzki przedsięwzięli połączyć się z innemi Chrześcijańskiemi państwami (i w tym celu był do Polski wysłany Vinzenzo Diedo lecz nic nie wskórał bo Polacy mieli zgodę z Turkami) gdyż dawniej papież Paweł III (i cesarz Karol V Weneckijanów do tego namawiali.

1556. Enituit quoque eo anno in Bonam Sfortiam Joannis Galeatii olim Mediolanensis ducis filiam, Sigismundi Sarmatiae regis matrem eximia senatus liberalitas, quae cum in Italiam ad Aponenses in agro Patavino thermas valetudinis causa accedere statuisset; ea re patribus significata per Arthurium Papacaudam legatum; Joannes Capellus continentis sapiens cum frequenti comitatu obviam venienti ire jussus est, post aquarum haustum cum adurbem accessisset, frequens senatus nobilesque matronae Bucentauro reginam exceptam; peramplum, qui tota urbem dividit, Euripum, ad Estenses aedes magnificentissimo apparatu instructas deduxere, Ferrariae et Augustae cardinalibus comitantibus, celebrioribus locis invisendis cum aliquot dies in urbe insumpsisset, triremibus venetis Barium in Apulia oppidum, quod dotali jure Aragoniae gentis obtinebat, devecta est." p. 290.

Andreae Mauroceni Senatoris Historia Veneta ab Anno 1521 usque ad annum 1615. in quinque partes distributa. Venetiis apud Antonium Zindlum 1623. fol.

1570 Sułtan Selim postanowił wyspę Cypr zabrać Wenecyjanom. Wenecyjanie dali o tem znać do obcych mocarstw przedstawiając że to wszystkich Chrześcijan dotyczy Wysłali do papieża Liusa, Filipa Hiszpańskiego, Sebastyjana portugalskiego królów do cesarza Maxymiliana, Karola Króla francuzkiego nawet do Samefa Króla perskiego posłali Vincentium Alexandrem biegłego w wschodnich językach który do Perskiej przez Niemcy, Sarmacyją i Mezyją do Morza czarnego; chodziło o wezwanie do wojny przeciw Turkom, wzywali wtedy Wenecyjanie do współuczestnictwa Moskwę i Króla polskiego do którego posłali. Cesarz odpowiedział Michaelio ac Jacobo Superantio że się do związku przystąpić nie może z powodu iż na 8 lat z Selimem pokój zawarł „Neque promptior Sarmatiae rex ad arma movenda visus est, cum praesertim aliis „difficultatibus ea quoque accederet, quod legibus bellum extra Sarmatiam inferri „inconsulto communi conventu (quem Dietam vocant) qui Augusti nemini exitu omnium „provinciarum praesidibus aut earum procuratoribus praesentibus solemni ritu „celebrari solet, vetaretur. Pragae Antonius Theupolus ea accepto in Sarma: „tiam itinere domum regredi jussus est." (p. 384)

1571. Papież Pius V; Filip hiszpański; i rzeczpospolita wenecka (decimo quarto Kalend. Junii) zawarli między sobą wspólny traktat na wojnę przeciw Turkom; dowództwo nad flotą miało być powierzone Janowi Austryjackiemu. Papież wziął na siebie obowiązek nakłonić do owego związku cesarza Maxymiliana, Karola francuzkiego, Sebastyjana portugalskiego; Zygmunta polskiego Królów; dla tego też wysłał papież do Polski Jana Franciszka Komendona (aby Zyg: munta Augusta do wojny tureckiej nakłonił; wszelako nadaremnie (p. 409)

1574. Hieronym d'Aijpomanus poseł do nowo obranego Króla Henryka pisał do Senatu weneckiego że xiąże siedmiogrodzki zamyśla wprzód do Turcyzny i że Łaski wojewoda Sie: radzki z 50000 jazdy myśli najechać Turcyzny. Widać iż Lipoman podmawiał Batorego i innych możnych do napaści na Turcyzny gdy ze strony Senatu widział opór; a Lipoman korrespondował przez umyślnych posłańców z Stefanem Batorym (p. 435) był za Lipoman w wielkiem poważaniu u Senatorów Ouicięcie Henryka tak się Mauroceni (p. 478 wyraża: „Ejus rei eventum Cracovienfis palatinus Hieronimo Lipomano reipublicae apud Henricum legato fignificat, oratque ut in ea regni trepidatione, ac perplexitate rei publicae quam ille prudentia et fanctitate florentem appellabat confilium exquirat id ut praepotenti atque amplifimo Senatui profectum fummo loco habiturum."

1582

1582 Papież Grzegorz miał napięty umysł względem wygładzenia Turków; w tym zamiarze
dla pogodzenia broniący z Polską wysłał Antonium Possevinum jezuitę, aby zatrzymał
spraw między Stefanem Batorym a Janem Wasylewiczem wojnę z Jobą wtedy prowadzo-
cemi. Wyjednał Possewin podług starania między obydwoma stronami pokój. O poko-
ju z Stefanem Batorym doniósł Weneccyjanom poseł cara Jacobus Malvaninus
ukazując listy cara w których rzeczpospolitą pani wenecką pocinał zawarł spokój
z Stefanem Batorym za pomocą Possewina, zapraszał aby w jego kraju handlo-
wała, prosił aby w tym całem posła przysłali i posłał w darze dwoje sobole. Stefan Batory
kazał także Rzeczypospolitej weneckiej swą przyjaźń i pomoc przez posła Hieronima Lippomana
posła na dworze cesarskim oświadczyć i prosić aby rzeczpospolita poselstwo do niego wysłała,
ta że on także to uczyni. Po naradzie senatu wybrany posłał do tego Joannes Delphinus
filius Josephi. Henryk Walezy zyskał w wielkiej przyjaźni z Wenecyją, dowiedziawszy się w Francyi
iż Weneccyjanie w swym poselstwie Batorego pozwali królem mocno się tem zmartwił bo chciał
do śmierci swej nosić on tytuł i wogóle na całe wystanie tego poselstwa mocno się mar-
wił i gniewał i przez posła swego Terrerius od Senat upominał że mimo „in avitum
regnum reversum, quod sibi naturae jure debebatur, non illud religiose ad quod
inclytae gentis suffragiis accitus fuerat, non minusque illud sibi quam quod per
majorum manus traditum acceperat cordi esse, id a natura hoc a virtute, egre-
giisque gestis pendere, quorum fama Sarmata pernoti decimum atque octavum annum
agentem regem sibi adsciverat. Batoreum non veri legitimique regis sed jus velati vicem
obeuntis loco habere; Gallis rebus compositis, animum ad Sarmatiam adjecturum: mag
num eo Senatus consulto quo legatis in Sarmatiam decreta fuerat sibi praejudicium in-
ferri; neque commercii jura qualiacunque tandem ea sint, Terrerius ait, Gallorum ami-
citiae anteferenda esse, majora ab amplissimo ac potentissimo regno, atque abeo qui
tunc rerum frueretur Henrico, cujus in rempublicam egregia, perspectaque voluntas sit ea:
pectari posse, si deferendo Batoreo regios titulos Galliarum regi ablatos velit, hoc exemplo
reliquos Christianos principes ad legationes in Sarmatiam mittendas, non absque jurium atque
existimationis Henrici detrimento impulsum iri. Eodem officii genere Hieronymus Gondius
a Regis fratre cum Joanne Mauro Oratore utitur. Senat odpowiedział iż w niczem króla którego
tak króla i powagą prawnie myśli ubliżyć dekretem powyższym niechciał Senat Henrykowi odbierać tytułu,
króla polskiego. Chodziło tylko o zatrzymanie interesa weneckie które się w Polsce znajdują, stosownie do praw wszystkich
narodów; papież wysłał do Batorego posła z prośbą Antoniego Possewina, przyjął go Batory; tojsamo
uczynił cesarz, przeto też i Senat nic nowego i nadzwyczajnego w obiorze posła nie uczynił. Nie kontento
wał się tem Henryk i mówił że papież posłał Possewina nie jako posła lecz jako prywatnego człowie-
ka dla załatwienia jednej rzeczy tylko do Polski. Jednak stolica Rzymska przysłała posła Batorego

Który przybył zdrowie złożyć posłuszeństwo w Rzymie. „Caeterum ipsemet Baloreus naturius reperperse; quantaque ex mutuis hisce legationibus in Turcarum animis ovvicia irrepere posset animadverteret, cum eorum amicitiam suorum rebus admodum necessariam intelligeret, plurimum ex pristino animi, quo oratorem concupierat ardore remisso, antiquata legatio est." (Maurocenus pp. 516)

Joannes Delphinus r. 1603 obrany Vicetiae episcopus.

1588 Po śmierci Jana Wazyliewicza cara miał Stefan Batory zamiar zagarnąć podług panowanie Moskiewskie, i wtym to celu „cum summo pontifice, Italisque nonnullis principibus Venetis maxime et Florentino communicaret de iis instituit"
Heidenst. lib. VIII pp. 238.

R. 1589 d. 31 maja po koronacyi Anny arcyksiężniczki na Kusznej był na uczcie między innemi w Krakowie poseł wenecki także i oddawał dary od Rzeczypospolitej
D. 16 Czerwca „Item etiam Legatum Venetum Petrum Trudum remisit torque aureo donatum." Heidenst. lib IX pp. 297. 298.

1588 Stanisław Resca opat Andrejowski odświeża na królestwo polskie obranego Zygmunta III wysłany jako poseł do Wenecji pozdrowił dożę i senatorów oznajmił obior króla doniósł o wszystkich dziejach jak go jako pochodzącego z krwi jagiellońskiej na sejmie warszawsk. obrano, jak ze Szwecyi przez morze przyjechał jak go arcyb. gnieźnień koronował „De hoc felici ac prospero eventu rempublicam certiorem facere, amicitiam, Sarmatiae vires, ac quaecunque poscet ad eam augendam ornandamque obferre voluisse – Sigismundo per litteras gratiae actae, nempe Petrum Diodum Oratorem gratulatio est habita." (Maurocenus p. 544)

1597. Papież Klemens wysłał do Polski kardynała Kajetano aby Zygmunta III do wojny przeciw Mehmeta Turcyi pobudził. Senat wcale go nie słuchał orężem pokój z Turkami zatwierdził

1605. Eodemque anno Sigismundus Poloniae rex filio fuscepto, ut sacro baptismati abluendo interfuit, amantissimis litteris principem invitat: Ad illum Aloysius Foscarenus Legatus est designatus. ~~Ferias quoque centum~~ (Maurocenus p. 649)

Papież Paweł V r. 1606 wyklął dożę, senatorów weneckich

1606. Przybył do Polski Aloysius Foscarenus i był należycie za rozkazem króla przyjęty. licet Bernardus Cracoviae cardinalis edictum in venetos promulgare jussus, illum (posta) nullo officio exceptis persecutus, a rege senatoribus uti moris erat minime stipato exceptus est, tum quod ob regni tumultus pauci admodum ex eorum numero in urbe essent, tum quod cardinalis atque sacrati viri ab eo se congressu abstinere decrevissent: Sigismundum in suis aedibus adiit communis ingentes Reipublicae actae domumque perhonorifice est deductus; denuo regem allocutus, de exortis inter pontificem ac rempublicam dissidiis docet, quam immerito ecclesiasticum in venetos fulmen pontifex intorserit, exponit, rationes reipublicae aperit; inde conqueritur quod tot terrarum spatia sibi emenso et ab amica republica legationi destinatae edicti pontificii promulgatione nota inuratur, ea praesertim in causa, in qua minime de religione ageretur, jam vi id permittente; dignitatem regiam in diserimen vocatum iri. Rex nadzwyczaj się tem zmartwił kazał zwołać senat i postanowiono aby bez dekretu królewskiego nie publikowano owego edyktu a ponieważ nuncyusz papież z tego powodu wyjechał z miasta, kazał go Król o tem zawiadomić, pisał do Króla aby w sprawie która nie tyczy religii pojednał się z Wenetami, inni Królowie i on sam zgadza się na to że to niesprawiedliwie i dla tego za kazuje go publikować; że to samo zachowano w Polsce w sprawie Henryka III, Henryka IV królów francuzkich i zawarzyłkich: in Gallia nullis pontificii oratoris officiis vel precibus a veteri ira rempublicam benevolentiam Henricus averti poterat, libet Petro Priolo oratori ad templa aditus, nihil de prisca consuetudine imminutum: cum Carolo Emanuele, Allobrogum duce, omni officiorum genere rem ne suppliciationibus quidem pro indicto jubilaeo kalendae erant Petrum Contarenum legatum invitaret, at Carolus ut reipublicae offendendae crimen amputaret, filiarum principum interventu ab invitandis principum legatis abstinuit." (Maurocenus p. 663)

Albéri: Relacye weneckich posłów: Relazioni degli Ambasciatori ri Veneti. Firenze. Tom drugi (od r. 1540-1576)

Hallmach a później Jan Dantyszek posłowali do Rzymu i do Wenecyj.

Jan Dantyszek (Sekretarz
Koronny do cesarza Karola V do
Ferdynanda króla czeskiego i do
Rzeczypospolitej weneckiej.
Od cesarza Karola do obozu woj-
ska weneckiego jeździł kiedy pojednany
pokój między nimi a cesarzem Rhombino:
wał. Jakie te legacje w tekstach
publicznych Koronnego (nieznacz.)

Vie du Cardinal Commendon par Grattien, traduit par Silvain. Lyon 1614.

Commendon nacquit à Venise [illegible] de la noble famille Corsi à Mercurio
en Toscane [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[

Królowa Bona jadąc do Włoch r. 1556 bawi w Wenecyi.
(Bb: Dichiaratio dell'arco fatto in Padova nella venuta della Regina Bona di Polonia 1556. 4º)

Henryk król polski po ucieczce z Polski przybył do Wenecyi d. 18 lipca 1574 na Buccentaurze który na niego w murano czekał. Król mieszkał w pałacu Foscari gdzie miał 300 z młodzieży weneckiej na usługi, był bowiem wpisany w złotą księgę patrycyuszów weneckich. Podczas pobytu brał udział w naradach senatu i głosował przy obiorze Giac. Contarini na godność senatora, kg dei Pregadi. Bawił Henryk III przez 8 dni w Wenecyi. Wspaniałe i z jak największym przepychem (stawne) dla niego urządzone (zaszczyty) uczty, regatę i turnieje opisuje Lucangeli Nicolo da Bevagna: Successi del viaggio di Enrico III dalla sua partita da Cracovia sino all'arivo in Turino. Vinegia 1574. 4º Benedetti Rocco: Feste et trionfi fatti dalla republica di Venezia nella venuta di Enrico III Venezia 1574. 4º) — Obaz napis na pamiątkę Henryka III w pałacu Dożów koło scala maggiore. — Rycina archiwowa: Henryk Walezy idzie pomiędzy, przyjmuje go doża i duchowieństwo (m. Preus fec. w bibl. Ossolińsk.

Władysław IV będąc królewiczem jadąc w obce kraje przybył d. 4 marca 1625 do Wenecyi gdzie bawił do 18 marca 1625 mieszkał (podług Wasserberga Gestorum Vladislai IV libri. Gedani 1649. 4º) w pałacu Donati, (a podług dziennika współczesnego Łaca Stefana w pałacu Grimani). D. 12 marca dawano mu wielką fest: bal w pałacu Corneri a d. 16 marca wspaniałą regatę. (Bb: Obrazy dworów europejskich na początku XVII wieku przedstawiony w Dzienniku podróży Królewicza Władysława skreślony przez Stefana Łaca. Wrocław 1854 — Dziennik Jana Hagenaw w zapiśmie nauk. zakł. Ossolińskich

---

Jan Kazimierz królewicz w podróży swojej do Włoch
nim został jezuitą w Rzymie, bawi r. 1643 w Wiedniu
w Wenecyji.

Marzyja Kazimira królowa wyjechawszy z Polski r. 1699
d. 18 stycznia przybyła do Wenecyj, stała w pałacu Trevani
zwiedzała ciekawości; przypatrywała się karnawałowi w maśce
d. 9 lutego 1699 wyjechała z Wenecyj do Rzymu.
(Ob.: Balsani Antonio: Viaggio a Roma della Maria Casimira regina di Polonia. Roma 1700. 4°)

Jan Wielopolski późniejszy Kanclerz od Jana III
posłuje do Ludwika XIV Króla francuskiego: do Wenecyj.

Flosculi historiae Polonae Sparsi Pulavii
inter concelebrantes Idus Augusti A.
1830. Typis Bibliothecae Pulavienfis. 8:

Parte d'una relazione del regno di Polonia d'un ambas:
ciatore venuto dell'anno. 1560 pp. 3–11.

fuit 24 Art pak-is Ekonicyta linia xiążąt mazowieckich
Zygmunt August miał Ipinellę od Carola V
miał w kiesze[j] bytności wiele mistrzów jubilera Mosk.
Giovanni Giacomo (Caraglio) z Verona, pułkarz
Francuzow, rzeźbiarza Wenecjanina; lutnistę
Węgrzyna i Kalwakutora Prospero Anadono
napolitano.

perche fon XII anni ch'è morto il padre del rej
p. 10.

z rękopisu bbl nella publica Libreria Maglia-be-
chiana in Firenze – —

1726 Santini Nuncyjusz

Legenci bylijusz 1562 41

Zygmunt August wstawia się do Maxymiliana II
króla czeskiego i rzymskiego za Bernardem
Fogliola mercatorem Venetum agentem nostrum
aby go bronił w posiadłościach jego in territorio
Proseviensi koło Goryzyi. Petrikovia 14 Aprilis
1563.

Lunig Litera procerum I p 6.

*) Perigra jurie go p. 13 Giovanni i Franzo

Jean Lorranzo mówi Bezedelli

R. 1573 umarł Karol IX król francuzki; król Henryk III zaraz[ie] [po] [ko]ronacyi swojej wyjechał na Węgry. Wenecyja do Francyi, gdzie zgromadzenie [ta] [ksi]ążąt na sejm [wy]bierało się. W tym czasie dla powitania nowego Króla tego [kraju] [wy]słała [po]selstwo uroczyste, w którem byli Giovanni Michele, Girolamo Lorenzo i Giacomo Foscarini; w dodatku [wy]słała [po]selstwo [ta]kie do Polski, gdzie Henryk [ju]ż [ko]ronowany [by]wał. Giovanni Michele, [ba]ilo [we] Francyi, [ma]jąc [ro]dzinę [we] Francyi, [ma]jąc [ro]dzinę [we] Francyi, [ma]jąc [ro]dzinę

zer' nè pel miatko potezyli k rzeczowi zatknijąc napisz na marmurz
nel' [illegible] altrio che formo prospetto alla facia nagiore del Cucale
Palazzo detta degli spiganti:

"Henricus [illegible] Gallie Rex et primum Polonie Christus:
"rebus[illegible] accepto de immatura morte fratris consultissimi
"morte tristi nuntio, e Polonia in Franciam ad iterandum Regnum recredita-
"rium proficiscens, Venetiis anno salutis MDLXXIV decimo quarto Kalend.
"Augusti receptus atque ab Aloysio Mocenico serenissimo Venetiarum
"Principe et omnibus nunc Reipublicae ordinibus non modo propter
"veteris amicitiae necessitudinem, verum etiam ob singularem de ipsius eximia virtute atque animi magnitudine opinionem, magnificentissimo
"post hominum memoriam apparatu atque ritu Gallie prope
"universae; summorum principum gratulationibus concursu excepitus est.
"Ad cuius rei, gratique Regis animi erga hanc Rempublicam memo-
"riam sempiternam, Senatus hoc monumentum fieri curavit; de-
"nocò Ferrerio secretario consilii participe de Regio apud Rem-
"publicam Legato id etiam postulante."

Vianoli II p. 285–290.

Maurocenus p. 478–480 toj
samo.

[illegible] na mocz Zrade postawiwszi wmarmurze mosz
65 stopi dlugi ja k za cesorio Jony Krolowej nasiej

na Króla polskiego.

Po wyborze swoim wysłał Henryk posłów z żarzyckiego do króla, który państwa cesarii racyj
jenerałowie na co król z Żarzyi ciężki napisał: Simul literae partim ad confoederatos
reges et principes partim beneficiarios datae ex arbitrio Senatus ex Polonia transmittendae.
missus

"Ad Turcarum itidem imperatorem iacobus Lonetorius iuvenis Lancicensis adjunctum
in literis iis quo maxime de voluntate regia in tenenda pristina amicitia ac foedere con-
stare illi posset quam primum in regnum venisset ex praecipuis regni consiliarii renovandi
et confirmandi foederis causa aliquem missurum. Interim postulare ut praefectis suis
imprimisque Czario Praecopiensi ipse etiam mandet, ne quid alienum ab amicitia commit-
tant. Eidem ad Venetiarum Ducem partim in eandem sententiam qua ad alios principes
christianos litera datae, tum potente, quo ut quam primum Constantinopolim perveniet
eum adjuvent.

Verum Lonetorius ex consilio legati Gallici qui Venetiis erat, legatione Constantinopolitana
intermissa ad Torgam postea priusquam ad fines regni veniret iterum regi occurrit."

Henryk zwlekał swój wyjazd do Polski z powodu choroby swego brata który wtedy umarł
quod tum maxime a patrimonio cum infante vehementer abhorrent."

Dopiero 28 Septembre wyjechał z Fontenebło do Polski.

Reinholdi Heidensteinii: Rerum Polonicarum ab excessu Sigismundi Augusti
libri XII Francofurti ad Moenum 1672, pol. p. 45.

Successi del Viaggio d'Henrico III Christianiss^mo re di Fran:
cia, e di Polonia fatto da Venetia a Torino
in Savoia es. ritti da Nicolo Ruscelli da Beveagna con Privi:
legio. In Vinegia Appresso Gabriel Giolito de' Ferrari MDLXXIIII.
in 4° ff. 64. poświęcone Kardynałowi de Medici. [illegible]4397.

Król mowił Senatorom iż chce odjechać z Polski do Francyj; gdy jednakże
Senatorowie odrzekli iż bez pozwolenia Senatu tego uczynić nie może
zwierzchność ich pp. Bellievre posłowi francuskiemu, Libero radzey swemu
i Villeciel poufnemu twemu że zamyśla skrycie uniknąć; gdy podko:
morzy zaproszony wyst nie iść chce że wyszedł potka z zamku zostawiwszy
wprzody listy z tych po Francuz do Senatorów jeden w Krakowie 18 Czerwca
1574 pisany p. 8-11 przytoczony z Wiednia d. 29 Czerwca 1574 znowu
pisał do Senatorów list ten przytoczony 17-19 na co odpowied powiedzieli
7 Lipca 1574 Senatorowie listem przytoczonym p. 21. W niedzielę d. 18
był wjazd Henryka do Weneyj w poniedziałek były wyścigi barki wojny,
na wodzie pojedynki; we wtorek przybył ze Jabaudyj na Terrę
był na Tedeum u S. Marka w uroczystej procesyj, we czwartek odwie:
dzał dojs; w piątek widział w Sali rady Giacomo Contariniego w
sobotę zwiedzał arsenał; w niedzielę d. 24 było zebranie panów i dam
w wielkiej sali i bankiet wspaniały; w poniedziałek turnieje; we wto-
rek było pożegnanie i odjazd do Lizzafuzzyna p. 26-43.

Discours des triomphes et resiouyssances faicts par la Se:
renissime Seigneurie de Venise à l'entree heureuse de Henry
de Valois, troisiesme de ce nom, Treschrestien Roy de France
et de Pologne: Faict en Italien par M. Rocco Benedetti Luis
traduict en François. A Lyon par Michel Jove 1574 Auec
permission. 8° ff. 45 autor włoski poświęcił swe dzieło Anto:
niemu Villabruna Szlachcicowi de Feltre. Henryk odjechał z Weneyj
w towarzystwie Xcia Sabaudyj, xięcia Ferrary i Nevers i [illegible] swego
brata Grand Prieur de France (Alencon?)

[la guerre des Ottomans avec
Uscheliani et Nicolotti.

[1576 razem Giechawych
współczesnych adligatów

Annali urbani di Venezia di Fabbio Mutinelli. Secolo decimoresto. Venezia 1838. 8° maj (z 17 litograf.)

Veronica Franco ur. 1553 mieszkała in contrada di S. Agnese portret jej malował Tintoretto wydała Libri delle terze rime Venezia 1573 pisała na pochwałę Henryka Króla pol. Sonety 1574 – Król Henryk mieszkał w pałacu Foscari gdzie dotąd jest nad drzwiami Kaplicy napis który kazał zrobić Aloizy Foscari na pamiątkę że tu Henryk III mieszkał wszedł Grudnia XIV Calend. Augusti 1574.

o Veronice ob. Tiraboschi T. VII parte 3. p. 1143.

Dyamant darowany przez Henryka III doży Aloyzemu Mocenigo z napisem jest w skarbcu S. Marka

Przy wchodzie do pałacu dożów jest napis na pamiątkę Henryka III

Ob: Parisio della Croce: Historia della pubblica et famosa entrata in Venegia del serenissimo Henrico III. In Venegia 1574. 4°

Carrer Luigi: Anello di sette gemme
o Venezia. Venezia 1830. 8°. str. 233
(Żywoty z kobiet sławnych weneckich z rycinami)

Segreteria di Apollo di Antonio Santacroce segretario della
Reale maestà di Polonia. Venezia 1654 (Litta polityczno-mi.
Dellagna R. Delle Congregazione e scola
di Comizari ieri fondata nella città di
Varsavia da re di Francia Famosini. 1622. 4.° pro wtora. i polsk.
Rzovii Vita Paul V L. M. Romae 1587
" " Silvestri II L. M. " 1629
(adjuncta estata S. Adalberti)
Luchesini Soc Jes: In victoriam Joannis Casimiri de Mosci relatam Romae 1662
Sarbievii Carmina Romae 1645 118
Bogdanowicz Bernard cystersc (z Rzymie w hołdzie
Jerozolimie) Corona virginalis de laudibus Dei
parae. Romae 1691
" Stefanus divitiarum celestium Romae
1693
Sanfovino: Vite de principi e signori della
casa ottomana. Venetia 1571 ded. Liotrowi
Worowskiemu
Ciasoi: Elogi di capitani illustri. Venet 1685
2 portret. Stefana Czarnieckiego

Vita di San Giacinto dell'ordine dei predicatori
apostolo del settentrione e taumaturgo del
secolo decimo terzo descritta dal L. Domenico
Bertolotti. Milano presso La Ditta Lissa e Comp.
1857 str. 263 w złocone Foliantea katolicka Rok VI

Hyacinthe apotre de la Pologne patron de Mrs. seigneurs Quelen, poeme de Guillaume le Blanc (evêque de Grasse et Vence) traduit (du latin) la première fois par le traducteur du poème de Vide. Paris 1846. (chez R Vaton)

Wacławowicz.

Świętosławski (August).

Ks. Stanisława Kostki Towarzysza Jezusowego życie i cudowne śmierci okoliczności. Opisane przez X. Augustyna Świętosławskiego Kapłana tegoż Towarzystwa. Dla pożytku pobożnych Czytelników. Wydanie drugie. W Warszawie 1850. w Drukarni Gazety Codziennej. 16.

po łacinie: po francuzku wyszło po łacinie zeszyt w Paryżu 1594.

W Neapolu wyszedł przedruk: Discursus praedicabiles super litaniis lauretanis B. Mariae V. studio et opera L. F. Justini Miechovienſis Poloni Ord. Predicat. Neapoli ex typis Fibrenianis 1857. 8. 2 tomy dedykowane Ferdynandowi II

Lesko re di Polonia tragedia. 8. m. i r. 3 XVIII (knr.)

Ks. Stanisława Kostki Towarzysza Jezusowego życie i cudowne śmierci okoliczności. Opisane przez X. Augustyna Świętosławskiego Kapłana tegoż Towarzystwa. Dla pożytku pobożnych Czytelników. Wydanie drugie. W Warszawie 1850. w Drukarni Gazety Codziennej. 16.

Jan Lasky archiepiscopus gnesnensis odnowił z
Lauredano Venetorum duci z największym żeglarstwem
dla Królestwa jeżeli nie wkraczając w granice innych
państw swoje swoich dzielnie bronić i wiarze chrześ-
ciańskiej oraz innym Księżętom za przedmurze służyć.
p. 136. Resens.

Resens jako poseł z pola stawił w Wenecji Polskie
Octobris 1588 potem udał się do Rzymu gdzie w grudniu
przed papieżem Sykstem V [illegible] z ustawą o. k. pola
Zygmunta III nowo obranego [illegible] oraz i u Wielkiego
Xięcia Wetrurji w poselstwie

[illegible]

1574.

Niemcewicza Zbiór Pamiętników historycznych
o dawnej Polsce. Tom V w Lipsku 1830.

1) Relacyja Jana Tiepolo posła weneckiego 1647

2) Wypis z relacji posła weneckiego r. 1560. drukowane
tamże w Ramingo Historiae Leonis 1830.

Tom IV 1822. p. 76.–79.

Rzeczy zapomniane Turcyusza krótkie opisanie posłu
z zdanie sprawy Pietro Duodo za powrotem jego
z poselstwa polskiego w r. 1632. z włosk. p. 79–93.
Wyjątki z pamiętników Jana Franciszka Bonnivi
legata papieskiego najprzód w Polsce a potem w carstwie
ecie Jana III p. 327–

Niewola która cierpi naród nasz ruski z moskiewskiej
Wyjątek z poselstwa Turcyusza z Porty do
ciski r. 1668

1041 Relacia legacji Stanisławskiego do Tur
tamu

Relacja [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

Lipomanus Piotr Andrzej Bonomi przybył do
Turyna Drogą Neapolu, Konstantynopola sprawiał
zlecenia najwyższej wagi i najpoufniejszego
powierzenia obkazany od inkwizytorów pewnego
że powiedział tajemnicę ojczyzny swojej Egiptom z
którego miał do czynienia zatrzymanie był w
Konstantynopolu i zaprowadzony do Wenecji
Chciał się ratować skoczył w morze, aby się wpław
na brzeg dostać ale utonął w zatoce potem 1591.

3946

Wenecja

W bibl. Załuskich wśród rękopisów specimen Fatal.

p. 52. Łacin. M.cr. in folio w Włoszech w którym Relacja z posłuchania do Wenetorum Księcia Hieronymi Lippomani rel. Venetorum Legatis.

p. 103. Rękopism włoski in 4°. włoski Daniela Barbari Venetorum Legati: De regni Angliae, Scotiae et Poloniae ad Rempubl. Venetam relationes.

Stanislai Hovii
prekład Basilii Magni de moribus
orationes 24. Venetiis. 1564. 8. Tomów 4.
Bzovius: certum gloria S. Hiacynthi
Venetiis 1538. 4°

54

A. 1605. „Re Sigismondo inviò il Principe di Venetia in quest'anno con humanissime lettere a ssistenere il suo nato figliuolo all'acque lustrali del battesimo, e fu spedito a questa decorosa funtione con preciosi doni il Priorino, Nicolò Fiorentini con titolo d'Ambasciatore."

Vianoli II p. 389.

R. 1606 papież Paweł V Borghese. Ille velati acerrimus sacrorum defensor volebat irritum omnino quidquid in ecclesiasticos viros eorumque bona decretum esset nostrimet sacrorum statuta legesque et temporis et usus firmata privilegiis asserebant; ne subditorum contumacia impune esset civium quae patrimonia diu asserebat. Rzucił na całą Rzeczpospolitą interdykt był wtedy arcybiskup Donatus B. ops. Rzeczpospolita nic sobie z tego nie robiła, zaraz[illegible] [illegible] na wojnę. Aż ją pośrednictwem francuskiego króla Henryka III pogodzeni zostali Pd. 773.

Joannis Baptistae Veri Rerum Venetarum libri XII Editio tertia Venetiis 1678. 4°

Notizen Blat 1854 Nº 11. p. 241–250

Berichte Paolo Minios an die Signorie von Venedig über seine Reise durch Ungern Moldau, Wallachey Polen. (w XVII wieku r. 1620

Ill^mus adyslaus I^us dei gratia postmodum[1] Suecie rex. Illma Soror ejus Elisabeta
Stanislaus Vazowita-nauarra [illegible] Wielkiego xięstwa Litt. Stephanus Batory, wojewoda wileński, starosta Litt. Duka:
roza Zet Wielkiego Xięstwa Litt. Kanclerz, Adamus Sapiehanus Cancellarius podcancellarius Litt. Episcopus
Zigmontowski orszechal 1[a] Insza bat 2 nauigium, Turcicum, Insza, Austryi, Bauaryi, Westfalowskich
reisy Niemiec, Belgii (gdzie [illegible] Francie, Hiszpanii, Anglii, Szwecyi, Danii, Norwegii, Szkocyi, Irlandii)
1625 Florencyi przybyl (do Wenecyi gdzie [illegible] a magnae reipublicae magnifice honorificus officiosissima
oratione excepti omni officiorum genere honorabatur. Nam et toto commorationis tempore quod aliquot
septimanarum erat, diuinis[2] humanis in Donati palatio regio fuit tractatus et quicquid in theatris aut
celebrioribus in urbe, dedicationibus, senatoriis Coloniae principi patuit. Comediae deinde et spectacula alia in nouo
rem: nunquid dicam, nunquid pisce carniuia. Denique et in magni canalii naumachia in eius rem primarijs
gratiam nati[3] instituta. Plane centeni aliquot patritii ordinis adolescentes, hasta, senatorio ingenio, militari
pretiosissimis diuersissimi coloris partium differentia, exhibuere. Deinde circa quemodo et ornatus vesti-
tium et iuuenum inirium concurrentium docta agilitas, senocinium matutinum sibi praestiterunt.
Deinque et multorum iudicio hoc nauale certamen, naumachii veterum Romae ab imperatoribus
olim exhibiti et pumpis et elegantia et ingenio concurrentium iuuenum exhibito fuit aequi
parabile.* Tamtae uroczystości na Wjeden ze Polski. Everhardi Wa[illegible]senbergii: Cyclorum gloriosissi-
mi ac invictissimi Mart. Ad. II Poloniae et Sueciae regis. Lazi prima. Gedani 1644. 4° fl. 206-209.
Wszystkiego korzystał z dziennika podróży królewicza najjaśniejszego przez pana Jagiełłowa z Mazowsza
pisarza [illegible] dworu Stanisł. Zaczyńskiego.

W Wenecyji stał na dworze królewicz w pałacu Grimani[ch] nad kanałem. D. 11 marca witał go
sam doża Cornaro: d. 12 marca dawano mu bal w pałacu Cornarów a d. 16 wielka
regatta na kanale. Królewicz wyjechał d. 18 marca z Wenecyji (ab. Dziennik Laca)

Wers. 31a

Królewicz Władysław IV wracając z Rzymu przyjechał incognito z [illegible]
Werony do Wenecyj i stanął w prostej oberży. Lecz poznany niemałym
zdziwieniem Senatu Weneckiego, przeniesiony został w pałacu Cornaro (gdzie stał [illegible] Henryk III gdy wiekał z Polski)
mieli wyznaczonych do posług gondol[illegible]rów w dzień a dawano zabawy mię-
dzy innemi regatty [illegible] wyścigi statków i bale. Zaproszono króla do Senatu
gdzie w [illegible] [illegible] odbywano wybór admirała, przyprowadzono króla do Balo-
towania. Przy [illegible] asystowali Ulrych Radziwiłł i Łac[illegible] t. w innem
Królewicza Senatorowi. (Ob. Alb. Radziwiłł Epitome I)

Wassenberg Carcer.

Zahomolec Życie
Jerz. Ossol

1632 „In Polonia pure il re Sigismondo passo all'altra vita e ne' comitij del regno gli fu sostituito Vladislao suo figliuolo maggiore. La republica per congratularsi della corona, gli elesse Giovanni Lesari cavaliere per ambasciator' estraordinario, che poi destinato altroue, lascio, che Giorgio Giorgio cavaliere; l'adempisse, e fu corrisposta per nome del re dal duca Ossolinschi, dopo essere stato a prestar' obbedienza al Sommo Pontefice." Bani lib IX p. 422.

Giovani Lesari posłował r. 1620 do Sabaudyi; r 1622 do Francyj; r. 1631 do Rzymu. Zisaurul.
r. 1636 na sejm w Kolonii, r. 1643 został jeneratem wojska ladowego; r. 1658 obrany Łożą
† 1659

Giorgio Giorgio był wprzódy r. 1627 posłem do Francyi.

1632 Paulo post legatus ab novo rege in Italiam dux Ossolinscius, Romam primum ad obedientiam pontifici
testandam deinde Venetias venit, ut responderet officium amicitiamque, quæ fuisset civitati cum patre,
confirmaret (Sigismundo III) Zisaurul. J. T. p. 365. Joannis Gratiani Historiarum Venetarum libri XXXII Patavii, 1, 18. 4°

R. 1638 Królewicz Jan Kazmierz jadąc morzem z Włoch do Hiszpanij pojmany od Francuzow
Który go trzymali w więzieniu. Chcąc wymódz na Zakazie Cesarzowi posiłków niedawali
Król Władysław wysłał swego sekretarza pocztowego posła Barona Bibomi do Rzeczypospolitej weneckiej prosząc aby się za pojmanem Królewiczem wstawiła. Wenecyjanie
posła Angelo Contarini do króla Arcturika obrali; ma penetrata inclinatione del re e
del ministro ne fu la missione sospesa dopoki Jan Władysław poselstwa do Francyi
nie wysłał nie był puszczony na prośby Ojca. Bani l. X p. 494.

Historia della republica Veneta di Battista Bani cavaliere
e procuratore di San Marco. Quarta impressione. In Venetia 1686. 4°

F Cesarz prowadzący wojnę z Francyją obiecywał wypuścić jej Rupertum Francuzom na
wolność, jeżeli oni Jana Kazmierza uwolnią - Wenecyi na prośbę Władysława chcieli do Francyi
posłać Contarinum Angelum equitem lecz gdy się dowiedzieli że Król Francuski za narady
Richeliego nigdy puścić żadnym sposobem Jana Kazmierza, nie wysłali tego poselstwa.
Iż poseł polski przybył do Lutycyi i uwolnienia wyrobił pod Koniec tych pewnemi
Gratiani I p. 434.

Władysław Jan Kazimierz zaniechał podróży do Hiszpanii przez Włochy i morze Śródziemne, już to dla odwiedzenia w Inspruckie Filipa IV Króla hiszpańskiego jui dla naprawienia praw swych do xięstwa Oleśnickiego i Zatorskiego w Królestwie neapolit. rozgniewanych zapisaniem od Królowej Bony summ na nich przez Exekucyją za Kata z rąk Zapolyi. Wtym Jan Kazimierz Królewic wybrał się w tę podróż, wyjechawszy z Stycznia 1638 przez Wiedeń, Inspruk, Trydent, Werona, Medyolan do Genui, gdzie wziąwszy na galerę Dianną idąc do Barcelony chciał jechać; przez burzę zgubiła galera do portu Francuzkiego Saint Tuspen przyjechała, in cognito Marsylii 3 Februarii 1638 roku miesiąca zawinęła do portu Francuzkiego Toulon dla bouc gdzie od Xięcia Królewicz nagrzymany początki wzięła potem w liście mianowicie na końcu w zamku Vincenne w więzieniu siedział na rozkaz Kardynała Richelieu który strzegł aby przez Księgi z Genui wiadomości o wyjeździe Królewicza Kazał go pojmać za to że Król Władysław przeciwny zaprojektowanie z Francyją inaczej stało złączyć się chciał z Austryją. że Królewicz Jan Kazimierz nad awizo jako ochotnik w Niderlandzie przeciw Francyi służył. Francyja miała wtedy wojnę z Hiszpanią napisano starał się o uwolnienie posłał pensyjonarza do Turynu Luccę, nuncyusza u Dworu Sabaudzkiego i posła weneckiego Angelo (Aniol) Correro i posła polskiego Zuccelli; ale wreszcie za wstawieniem się posła Krzysztofa Korwina Gosiewskiego woiewodzica mścisł. dawszy pismienne obowiązanie że przeciw Francyi orzyż dobywać nie będzie d. 25 lutego 1640 wolności odzyskał

Caesar Califchii [illegible] Everhardo Wassenberg conscriptus. Gedani 1644. 4°

Ksiądz Walerjan Magni kapucyn Włoski przybyły dla nawrócenia za Konstantego w Litwie [illegible] tajemnic Króla 1636 za panowaniem Władysława IV
cesarza i króla Władysława z arcyksiężniczki Austryi Cecylji Renaty, co przyszło do skutku.
Ku mimo trudności kładzionych przez Władysława Króla (Piasecki p. 491)

N. 1637 Koronowana d. 13 Września Cecylja Renata w Warszawie przyjęła [illegible]
powinszowania d. 15 Września powinszowania Hrabia Magni poseł Cesarski
i nowy poseł weneckie Rzeczpospolitej Genui i pozostałe [illegible]
x Radziwiłł za w Kurlandzkim kraju: [illegible] narodu Polskiego za pan-
wania Władysława IV w Warszawie 1823.
Hrabia Magni wielki powiernik Króla mieszkał w jego dworze r. 1641.

Lew ~~Kazimierz~~ Sapieha przyjmując w pałacu arcykoleżan w Wilnie posłów
weneckich nagle zasłabł i umarł. - 1633

Kognowicki

Jerzy Ossoliński r. 1615 jako dwudziestoletni młodzieniec zwiedził Wenecyją gdzie przypatrywał się sławnemu obrzędowi zaślubiania morza (p. 12) potem udał się do Padwy na nauki.

D. 1633 powracając z poselstwa rzymskiego (gdzie jeździł oznajmić wstąpienia na tron Władysława IV) z obedyjencyją – skąd dla starania się o ugodę stanu duchownego z świeckim o dziesięciny potem prawującej się akademii krakowskiej o szkoły z Jezuitami – d. 6 Grudnia 1632 jechał z wspaniałością na audyjencyją przybył do Rzymu d. 20 Listopada a odjechał 23 grudnia był z poselstwem w Wenecyji. Wenecyjanie byli na tenorat w przyjaźni z Polakami zamawiali ich do traktatu handlowego i chcieli swym kosztem Dniepr dla żeglugi oczyścić oraz ujście Dniepru dla obrony od Tatar kilka warowni zamków wystawić jednak dla wojen nieprzyszło to do skutku (p. 135) D. 14 Stycznia 1634 miał Ossoliński mowę w Senacie Weneckim

Oratio V. Georgii Ossolinii habita coram sereniss. principe Venetiarum et Collego die 14 januarii anno 1633 (p. 277–280)

mówi że Król kazał mu declarare amorem et benevolentiam suam – że w Królu żyje recordatio humanitati Reipublicae Venetae – chwali przyjęcie w Wenecyji Henryka i Władysława – nachwala wolność ich, Et si quando inimanis Turcarum rabies perfidiae conjuncta, ejus majestatis arma lacessiverit, id agite, quod ab amicis, sociisque tanti regis desiderari, quod a magnanimitate et prudentia vestra profecto exspectari. Sereniss. imus porro rex meus, uti omnem vestram felicitatem suam esse putat, ita vestro, si quod emerserit periculo, non secus ac suo proprio commovebitur discrimine."

tak kończy.

Władysław IV. z Stan. Koniecpolskim za rzetnie zamyślali
zawojować Tatarów w tym zo nadjechał poseł z Nieckiej
Niepoli. Za posłaq żony swej zeszedł Król na ten czas
obce do Kraju sciągać wojska o zwrocił uwagę Senato
rów ich pisali oto do Króla mianowicie przymaś i Biskup
Krakowski aby zwołał sejm i z czynności swych zdał
rachunek. Sejm ten pod Łaską złichała Stan Kiewicza
pisarza litewskiego był bardzo burzliwy bo szlachta
sądziła że król na to wojska ściąga aby ich w chłopów
obrócić. Było to r. 1646 ledwie Kanclerz Jerzy Ossoliński burzę uśmierzował uniewinniając w mowie pub-
licznej Króla postępki; jednak rad za naleganiem
Senatorów lubo z żalem wojsko rozpuścić musiał.
(p. 155) Zaffonius Florus polonicus.

Życie J. Ossolińskiego Kanclerza Wielkiego
Koronnego przez Fr. Bohomolca. Wydanie
nowe Jana Slep. Bobrowicza. W Lipsku 1838.
(Życia sławnych Polaków. Tom V)

Sieniolo

D. 31 Maja 1633 przyjechał do Grodna Sepoli szlachcic wenecki w ekzys:
tencyi 10 ludzi znacznych który gdyśmy z Królem w Wenecyi byli
był nam przydany od Rzeczypospolitej Komisarzem. Tego król w Wene:
cyi jeszcze gdy do Polski zajrzeszał przyobiecał się stawić na ten
czas gdy miał wojsko na oconskim froncie, co też wypełnił: wdzię:
cznie od Króla przyjęty. Zamięt. Radziwiłła T. I fol. 160

był ten poseł 7 Lipca 1633 u Sapiehy woiew. wileńsk.

R. 1646 na początku maja przybył poseł wenecki Sepoli przysłany od rzeczypos:
politej na wesele Królewskie przyczem miał tajne polecenie traktować
z Królem względem pomocy Wenetom aby król Turczynowi wojnę
wypowiedział obiecując 800,000 talarów, przywiózł przy tem listy
papieskie do odpapieża i wielkiego Księcia Hetruryi. Król posła:
jennie bez wiedzy Senatu prywatnie deklarował wojnę, mianowni:
ków i kapitanów nominował i na nich na 80,000 wydał; Krolowa
też namówił że mu pieniędzy na tę wojnę pożyczyła.

Zamięt. Radziwiłła T. II fol. 198.

1646 d. 1 Augusti Sieniolo wraz z Królem i Krolowa oraz posłem francuskim bawili
przez 3 dni w Wiśniczu u Lubomirskiego, który bogate dał upominki

Mieszowie wysłali wtedy tejże poli[t]ki do Króla Polskiego, do Moskwy, do Szwecyi, do Hollandyi

1645 La Kiewlawa Franciszka Molino Wenecki obawiając się wojny z Turcyą wysłali do Polski
ponel Giovanni Tiepolo ambaciatore quel i Polonia rapraszając oraz listami Moskwę
i Szwecyją co nomoc. Wyprawiono oraz do Szwecyi, Danii i Hollandyi posłowie. Tam
(1646 podług Viarolli) lib II f. II p. 84 Król Władysław gotowy był do wojny na wezwanie Tiepola jednak
senat nie dopuścił wojny tureckiej. Żądał Władysław 500000 talarów w pomoc na Gratiani I p. 592 pod r. 1645.
2 lata aby wynając wojsko obce mniejsze pobudzała Władysława myśl do tej wojny si
Kozacy i Moskwa będą pomagać. Polacy przyjęli na sejmie ten pomysł króla ze słotcia
wnosząc iż wojsko na to najdą zamyśla aby dynastyję na tronie polskim zaprowadzić
Rzeczpospolita wenecka której się ten projekt podobał obiecała w 2 latach summę wy-
płacić dając na to pismo jeżeli król rozpocznie wojnę z Tatarami. Chciał bowiem Władys-
taw rozpocząć wojnę z Tatarami w której by się i Turcy zmieszali byli. Tiepoli dawał zaro
by króla zachęcić naprzód 20000 talarów jednak dla sejmu który się nazgodził odwlekła
się cała sprawa. Król aby się uniewinnić i oraz przetrwać w swym przedsięwzięciu wysłał
do Wenecyi i innych państw włoskich hrabiego Zolagno, huomo attissimo a tirarlo in
lungo con larghi discorsi e con imaginarie proposte" żądał on wiadomości od Wenecyi zapłat
niż król zraza chciał a senat obiecał zaraz dać drugie 100000 dukatów. Gdy król na cel dotrzymywstra
wojska do wojny stanie. Zapisz ofiarował na przedstawienie hrabiego Magno 30000 złotych
który to pośrzek jako mały król niechciał przyjąć. Wenecyanom chodziło o kardynała. Jednak Tiepola w tym
odwołany został ministerii sejm rozgniewany bowiem wzbronił królowi wszelkich kroków
Manni T. II l. III p. 69-71.

1646 Wysłany od Francesco Molino "Giovanni Tiepoli ornato di nobili parti di matura prudenza
e destrerita" Rzeczpospolita bowiem uprzedzy miasta znajomości wiele rzeczy z królem najprzód posel
starał się usilnie napaść Kozaków na morze czarne potem traktował wyprawie o wojnę. Gdy wtedy
Król odchodził zabubiony z Marcyją di Nieuesmia nowany został Tiepoli ambasciatore straordinario
Wojewoda Orzelko Kujawski (Szczeniński) nella Dieta di Zolotica wybrany
Tiepoli, z powodu że takie sprawy powinny iść drogą zwyczajną na sejm mówiąc że sobie król despotycznie
postępował zerwała; wzbroniono Kozakom wychodu na morze czarne, Królowa chciała na ten cel pieniądzy
pozyskać [illegible] mezo del denaro della Regina, he voleua esse mettere nelle mani della Republica
a sette per cento nella Zecca fi diuisaua d'adempire il pagamento dei Taleri ducento trenta mille
effetivi destinati dalla repubica al re per la guerra. Ma parue sopra modo grave il peso d'un tanto censo
e cani il negoziato con la Regina; cio che fece restare estinto l'ardore della guerra contra i Turchi
ne altre nouvi correua il denaro per parte della Republica, perche senza soldo restano le guerre, volo nelli
[illegible] e nei discorsi. Si licentio nero l'ambasciatore dalle, e dalla Regina, doppo essere stato armato Caualiere
ripostadore commendationi pienissime, e nattalizimi affetti. Viarolli II p. 566.

Obiecali Francuzi Wenecjanom wielką pomoc polityczną równie jak i finansową za narowy pomoc

R. 1644 poseł Wenecki Niepoli przemieszkiwał przy Królu w Warszawie zrobił to że obrano Wenecję do pośrednictwa między Polską a Szwecją i innemi Państwami. Do Gdańska nie przyszło do skutku. R. 1645 zawarł tajne przymierze między Królem a Rzeczą pospolitą wenecką, której chodziło o to aby potęgę tureckich rozerwać i od oblężenia wyspy Weneckiej Kandyi odciągnąć również w Króla jegomości, Wenecji i innych państw wtórem pomagać miasta; Król potajemnie całą rzecz prowadził wiedział i tych zamiarów tylko Królewski Kanclerz i Koniecpolski Hetman W. Kor; wysłał nawet potajemnie Stanisława Lubowieckiego Podkomorzego Chełmskiego do pobudzenia Kozaków na napad Turków. Król zajął wojska na Szwedzie i Niemców do 14000; do czego użył na konto Wenecji - za obligiem posła weneckiego żony Ludwiki zajęto 200000 złotych; wiele innej pomocy dał nieznacznie. Senatorowie byli przeciwni tej wojnie która się za projektem Kanclerza Wielkiego Koronnego Król Jegomość w tajemnicy z Moskwą, Tatarami Szwedem Siedmiogrodzkim i Wenetami opatrzyć; uważała to Izba za jakiś rodzaj Sejmu tajnego. Chronił Króla na Sejmie Ostrorógi Kanclerz. Izba nie radziła prowadzić wojny na Polskę spokojną; i mówili aby Król tak odpowiedział posłowi Weneckiemu, jak Wenecjanie r. 1621 Zygmuntowi III proszącemu o pomoc przeciw Turkom: „że dacz pokojów ja Król Kolwiek zawarłem tę pokój z cesarzem tureckim zupełnie jej zabrania. Szczerowiński Wojewoda Brzeski ujrzawszy tę pokój zupełnie przeciwny stanowi Króla. Żądano aby Król cudzoziemców odbroku swego usunął i wojsko rozpuścił. Trzymał się Król podług swego zdania wreszcie przychylił do tego (Kwiatkowski str. 341) na Sejmie r. 1646 było to.

Niepoli był posłem przemieszkiwającym w Wenecji w Polsce.

R. 1646 był przystępny zaślubiny Władysława z Marysią Ludwiką.

Niepoli namawiał Króla mówiąc że rzadko mu się trafi tak szczęśliwa pora do wojowania z Turkami wyniszczonemi wojną perską i miano iż Kozacy mieli napaść Tatarów i przez to zerwać związki z Turkami. Król [illegible] z wszystkich Tatarów ob zamiast Kor. Koniecpolskiego wzięli Hetmani Orzy obrocić na Turków z pożytkiem ważącej się, Ziązta Wołoski, Multańskie, Siedmiogrodzki pomagać mu będą bez takto do tych zamiarów pieniędzy. Królewicz dał od Wenecjan w 2 ratach 500000 Talarów w wiatach; Chciał Senat i przedniejszy Książęta Szlachty 20000 wyliczyć

Graliani I 598–600

cf. Korkowski Grzeski Kazimierz pamiet.

Jan Kazmierz był wojakiem, zawarł się, wyst w zakonie Jezuita, Kardynałem, wdział purpurę Królewską wyrzekł się śluby 3 razy złożył.

1649. Do obioru Jana Kazmierza wysłany do niego od rzeczypospolitej wenecki Ambasador Andrea Contarini Prokurator di San Marco Prowidżował mu szczęśliwego wstąpienia na tron zastał on Króla na wyprawie. Wiecz później wysłał Król do Królestwa Kijawskiego Kazał mu po drodze wstąpić do Wenecyi w charakterze posła. Ten wszczął w Kazmierz z Krakowa z Carlo Contarini i leż nie mogł przeciw nie wydrzeć gdyż się potarczyli z Turkami „chiaramente compreso non esser punto e essi alieni, in particolar i Cosacchi dal venir alle mani co' Turchi; ogni volta, che col sussidio degli altri principi potesse la Polonia prestar loro fomento. La Republica in risposta gli esibì il poter suo, et in Roma fece appoggiar le considerationi di lui da' proprii officii, ma tepidamente accolto dal papa, e rispedito se ne ritornò in Polonia senz' altro frutto." Innocentio in wieku „Innocentio nell' età grave più habile, che inclinato a negotii pareva, che quasi con noia sentisse ciò, che de' contrattanti pericoli la Republica seriamente fa: cevra bene spesso rappresentargli, e confidato nella rassegnazione della medesima, non credeva, che i mali estremi potessero accadere in suo tempo."

Nani T. II lib IV p. 217.

postował ten Contarini poprzi do Cesaya i Klemensa IX i Klemensa X

Dopoi il senato Andrea Contarini Cavaliere e Procuratore di San Marco, figliuolo del Doge Carlo, che scorgeremo a suo luogo Ambasciatore al nuovo Re per gli officii di congratulatione, il quale supplì generosa e mirabilmente a questa funtione di complimento non solo, ma s'adoprò quanto puotè per il negotio di ridurre in impegno contra il comune nimico il valore temuto di quell'armi. Ma il re impedito da doppii travagli delle correrie de i Tartari, e della ribellione de i Cosacchi non corrispose, he con parole di desiderio, e di speranza, quando dagli altri Principi ricevuti havesse la Polonia gli aiuti, riportata anco del Vescovo di Cuiavia, ch' indrizzato a Roma, passò ambasciatore in Venetia per questa officiosità. Vianoli II p. 605.

ten Contarini r. 1656 pomagał przy rządzie wewnętrznym ojcu Carlo Contarini postował do nowego papieża r. 1670

Jan Wżembeck ~~[illegible]~~ syn Zanaburgrabiego Krak.
jadąc w obce kraje dla wystawienia się oddawał w jenaiem.
[illegible] list od Władysława IV dany Franciszkowi Lizo.

63

Joannes Contarenus S. Marci Procurator Veneta
reipublica legatus przybył 1649 do Króla aby z ko
zakami pokoj zawarł a broń wspólnie z Wenetami
przeciw Turkom obrócił (Rudawski p. 44)
zagonił Króla w Lublinie na początku Lipca i tu
poseł wypraszał fajerwerki bo się dowiedział
o zwycięstwie Wenetów nad Turkami w Archi-
pelagu gdzie 7000 Turków w niewolę wzięto.
d. 16 Lipca poseł Kontareni wyjechał z Lublina
a Król ku Zborowu (Pamiętniki Radziwiłła
II str. 337.)

Contarini Luigi ambasciator in Munster passa a Zurigo ove operato col negotio richiamato della republica e destinato a Lubeca p 200 n e' rifiutato

A. 1649 Miat mge a Lubeca per la ratificatione rozegna i saluatorie rozaie middge Lettere a Sue Mtà Suecegia a cui la detta christina spedite Matthia Balbiani a Venetia per congratular la republica del interpositione per la pace. Imperio ritirata la sua meditatione d'altre instanze mirante portate per nome del Re di Romani mse il detto in nomine il Contarini e non douendo dar principio con questo al trattato più a mio di ritorno alla Patria

Baltista Nani. Historia della republica Veneta. In Venetia 1686. 4° parte II^a
pag. 800

Anno stylo in portata. Za Christkindje do Benecije y podjetkovanom za to je Benecijanopolita odata uzgledem zasvarcia pokoja y Cesarzem

p. 27 A. 1653. S'uni in questo tempo in Lucca il congresso per la continuatione delle Leghe tra la Polonia e la Svetia et inuitata alla medesima la republica come s'e detto d'auanti Le Corone, inferme col re di Francia e coll'Olanda di Brandenburgo il Senato non accettone Luigi Contarini che era già destinato espedi per loro ambasciator il caualiere Michele Morosini Il negotio tuttauia ne campo al primo salto sopra i titoli col due re e le plenipotenze de' lor deputati; onde presto si sciolse la conferenza "

1649 „Venit ad eum (Joannem Casimirum) Andreas Contarenus procurator Marcus missus ab Senatu ut regnum gratularetur: ubi mota primum mentio est belli Turcis inferendi. Paulo post [redacted] legatur ad rege in Italiam Episcopus Cuja-vienses, qui ea de re cum Venetis patribus ageret, mox Romam iret petitum a Pontifice auxilia. Patres commendato consilio, spoponderunt, quascunque praestari ab se possent, nihil arma pia suscipienti defuturum. Non idem animus fuit Pontifici: nec Senatus vocus opera legati sui et Cardinalium multorum, ut permoveret, quidquam profecit. Quam ob rem episcopus spe frustratus, reciit in Poloniam. Alio intentus erat Pontifex: jamque turcici belli denovita, rursus cura, ne triremes quidem suas dederat. Umysł papieża napięty był jakby zamek od którego Kanucius zajęje Parmy należnych niechciał płacić pożatków oreśrai.

Graziani I. p. 726.

Obuchowicz Filip wojewoda Smoleński + 1653 poseł do Wenecji (ob Niemcy?)

1672 przybył do Wenecyj poseł moskiewski z listami cara do senatu w których tenże napominał Wenecyjan aby pomagali Polsce przeciw Turkom (za króla Michała) Prócz tego wystawił on w mowie do senatu iż Turcy niesłusznie wojują Polaków którym prócz innych także Kamieniec podolski odebrali; iż car zamierzył za nim go Turcy podbiją sam przeciw nim wojnę podnieść; Wiedząc ile Wenetom na tym zależy aby się potęga Turków nie wzmogła wysłał wiś car posłów aby namówili do współudziału w tej wojnie i aby się starali pogodzić zwaśnionych między sobą monarchów by ci połączywszy wspólnie swe siły obrócili na wroga całego Chrześcijaństwa. Jednak senat ledwie co odetchnąwszy z wojny długiej, zresztą wiedząc niestałość Moskali iż u nich całe męstwo tylko w słowach było, sądząc iż sobie Moskale nieszczerze postępują bo ciągle prowadzili wojnę z Polską odpowiedzieli: „iż mocno ubolewają nad nieszczęściem Polski, pochwalają cara że obiecał wesprzyć uciśnionych i iż mu jak najlepszych powodzeń w tym przedsięwzięciu życzą." Poseł ten kilka dni był wspaniale podejmowany w Wenecyji potem udał się do Rzymu z tymże samym żądaniem lecz nic nie uzyskał od papieża a nawet pogniewany został ze papież cara niechciał za cesarza uznać. Z resztą bynajmniej car, mimo obietnic nie dopomógł Polsce, którzy własnemi siłami najwięcej męstwem Jana Sobieskiego (pod Chocimem) hetmana ocaleli

Gratiani II p. 239-240.

1683 Tomasz Talenti sekretarz król. włoch jadąc z chorągwią mahometańską do Rzymu oddał senatowi w Wenecyji listy od Króla. Senat za podziękowanie Bogu za zwycięztwo odprawił uroczyste nabożeństwo w Kościele S. Marka potem weszono się palono w nocy ognie sztuczne i zabawy były dla ludu.

Gratiani II p. 287.

1683. Po odsieczy Wiednia król Jan III i cesarz Leopold namawiali Wenecyjan do współudziału w wojnie przeciw Turkom senat zdecydował się pomagać jeden Michał Foscarenus unus ex senatorib. odradzał i niekładł nadziei w Polakach niespokojnych; wszelkoż senat zdecydował się wstąpić do ligi którą r. 1684 zawarto; opiekę nad ligą miał papież, poprzysięgli ją protektorowie kardynali a każda strona na swą korzyść walczyła.

Gratiani II p. 295.

1685 Polacy bez korzyści walczyli z Turkami. Sobieski namawiał aby cesarz połączył swe siły z nim i szedł na Dniestr; cesarz oddychając już w wygrzech wolnej niechciał tego uczynić, zresztą niezgody wewnętrzne w Węgrzech brak wojska nieniedzy byłby już ustał bez Tatarzy wpadli podwow. Sobieski wszczęci się wpadł do Wołoszyzny bez musiał odejść

Gratiani II p. 347.

1685 Francesco Morosini zabral ~~Candiu~~ Morée ~~bez vpr~~

1650 d. 18 Grudnia „Do mszy ś. na publicznym Konsensie miał przed królem
„audyencyją poseł wenecki (?) Hieronim Caraffa zapraszając nas do towarzy-
„stwa na wojnę przeciw Turkom. Teraz odłożono responsa do dalszej
„rady a po sejmie odpowiedział mu imieniem Królewskim Kanclerz że
„ta wojna nieco innego czynimy tylko towarzystwo zachowujemy z
„Rzeczą pospolitą wenecką ponieważ Chmielnicki poddawszy się Turcy-
„nowi i jemu przysiągłszy nie pochybnie będzie miał od Porty otto
„mańskiej przyobiecaną sobie pomoc. Przeto Rzplita niewiele mo-
„nam dopomódz nieniędzmi, a wojsko wnet będzie."

Pamiętniki Albrychta Stanisława X. Radziwiłła kanclerza
W. lit. wydane z rękopismu przez Edwarda Raczyńskiego
W Poznaniu 1839 u braci Szerków. 8°
Tom II str. 430.

Kochowski Climater. – Gromski – Zobrzyński – Sam. dziwisz.

Ob: Vimina Alberto Historia
53. E. 30.
– Kawaler i prokurator S. Marka wysłany z listami do Chmielnickiego 2

1650 Wenecyjani chcąc pomódz sobie a nieprzyjaciołom zaszkodzić umyślili posłać do Chmielnickiego z nowa aby korzystał z okoliczności i zdobywał na Turkach Do tego poselstwa wybrał Niccolo Sagredo poseł w Wiedniu Alberto Vimina Belluneje Który był wtedy w Polsce. Udał on się do Chmielnickiego Który z początku nie wymawiał się od wezwania jednak składał winę na Polaków Którzy zerwali ostatnie układy i że w nic nie wierzy tylko w Boga i swój oręż. Vimina wróciwszy nieznanie będąc sposobności z korespondencyi wysłał swego krewnego z listem. Obawiszy do tego, interesu za siedlisko Polski. (Był Vimina z listem rzeczypospolitej weneckiej u Chmielnickiego wrócił do Wenecyi: z inna odpowiedzią udał się do Chmielnickiego. Chana nienagł odbyć swej drogi dla nowej wojny w Polsce z Kozakami) był wysłany do Króla polskiego Girolamo Lauazza sekretarz rzeczypospolitej (znanych) poselstwa względem najścia wojska – do Malty i Bawaryi wysyłanych za zasługi tytułem hrabiego ozdobiony) Pawit r. 1650 napotrzebnie z Synem pychem u Króla

Znany był ten Vimina w tamtych stronach Chmielnickim nie ufał u Kamieńca.

Vianoli II p. 203 pare słowam.

(Hieronymus Lavalia)

Nani t. II lib V p. 230.

1651. Za jego wprowadzony Lauazza wystawiał Senatorom Korzyści jeżeli się obie rzeczypospolite połączą na Turka który podnawiając Tatarów wojnę Polskę także, Wenecyjanom zaś Lądowi przeszkadzają. Jeżeli Polacy będą z Wenecyjanie mogą wojnę na to pewnie go zwrócą za treści tej mowy która się Senatorom podobała czytaj Nani t. II lib V p. 248 – Wyznaczeni więc do Traktowania wielki Kanclerz, Podkanclerz, marszałek: Podskarbi Koronny. Jeżeliby z Kozakami zawarli spokój: broni na Turków obrócili obowiązywali się Wenecyjanie rocznie dać 250000 talarów na rok. Jednak gdy jiż ów traktat miał być podpisany: papieży o to inni zniżyła do uczestnictwa wezwani: Król na podnowę innych Senatorów inne podał Kondycyje w których pierwsza ta była że Król niemoże zawrzeć pokoju z Kozakami. Sprzeciwiał się temu Lauazza widząc ij Kozaki na mocy czarnem wiele Turkom szkodzić mogą. Z jego namowy odjechał nuncyusz papieski, tudzież posłał Jana Tatarskiego w Warszawie aby Tatarzy broni przeciw Turkom podnieśli nego jednak ten niechciał. Jednak Szlachta wołała spokój. Do uczynionego pokoju z Kozakami pod dla razem namawiał Lauazza Króla do ligi z Wenecyjanami przeciw Turkom. Król ozwał się i namowy Wenecyjan u Chmielnickiego nic nieporogie a tak całe poselstwo Lauazzy na niczem spełzło.

Nani t. II lib V p. 246–249.

1655. Rzeczpospolita wenecka wysłała Alberto Vimina do cara moskiewskiego aby wspólnie z Kozakami i Tatarami przeciw Turkom broń obrócił lecz dla zbyt odległej drogi nie zdążył w tym roku do Moskwy dopiero aż na drugi rok. Vimina udał się do Moskwy aby uprzedzić [illegible] słuchał cara ażeli by się na Kijowit do wojny z Turkiem: aby wtedy dopiero posłać poselstwo w rzeczy samej do cara. Przyjął wtedy car Vimina uroczyście Vianoli jednak nie dowierzając mu wysłał 165 z jego posła Gioanowitz Chrenodrodan aby wybadał inne państwa Europejskie a nakoniec Wenecyją która go wspaniale przyjęła lecz car nie dowierzał tym planom: na ufał Wenecyjanom którzy na papieża ciągle spoglądali

Nani t. II lib VII p. 319.

R. 1650 Wenecyjanie chcąc prowadzić wojnę z Turkami mieli zamiar pobudzić na nich Tatarów i Kozaków spodziewając się że i Polacy w tej wojnie dopomogą. Jena[t] nakazał ab Nicolao Sagredo posłeć do Cesarza traktował de foedere z Bogdanem Chmielnickim; lecz gdy ten, od. dał się Turkom powzięli Weneccy zamiar odwieść Chmielnickiego od tej wojny i na nowo go do wojny. W tym celu wysłał Segreco na Ukrainę Albertum Vimina Bellunensem

„misyę ab [illegible] Sagredo in Ucrainam ubi tunc exercitus erat Cosaccorum Albertus Vimina Bellunensis. Hic Bogdanum ad societatem cum Venetis abhorrebat. Illos putavit modo inveterandum ut et Polonus fidem daret nihil ab se veriti fore aversis Cosaccis in Turcicum bellum et ad Tartari arma conjungerent; quod fore affirmabat non difficile: horum ramque regem jam dudum superbi Turcarum dominatus pertaesum; non defuturum occasionem qua se vindicaret in libertatem. Reversus Viennam Vinina cum haec attulisset ad Segredum; paulo post jussu senatus ad Bogdanum proficiscitur iterum cum literis, quas inde perferret ad regem Tartarorum."

Item dla pogodzenia Polaków z Kozakami posłano Cavatium do Polski.

Gratiani I p. 741.

R. 1651 gdy Polacy z Kozakami przez niektóre właśnie o pokój się umawiali przybył Cavazza do Polski. A mówił on że Turków pokonanych przez Wenetów na morzu łatwo teraz zniweczyć pokój się nadarza chciał Cavazza popsuć; wiedząc na to Polakom żądał aby na sejmie wybrano 4 senatorów którzyby cum de regibus foederis actatueret. „Haud difficile in conditiones consensere, ut pacta; nec cum Cosaccis foederet[t] cum iis vires Poloni, ac tunc mora Turcas adorirentur; Venetique quod bellum esset[t] auri pondo mille et decenta in cruce singulos, penderent[t] Polonis: quae Turcis utrique adimerent[t] armis, ut sibi retinerent: neve jus esset Venetis aut Polonis sibi proprie cum hoste quidquam pacisci: uti omni ope contenderent, ut Pontifex adscriberetur foederi: tum ut ab hac societate nemo excluderetur, quicunque Principum Christianorum vellent contra Turcas arma jungere." At initio incertum erat mora quod rex instigantibus senatibus audiendam caput mutabat foederis primum: vix enim ponebat; quamvis Cosacci Turcis vicerant pro Turcis ut nihilominus cum iis Polonis foedus esset iisque pactam pecuniam praeberent[t] Polonis moventibus bellum pecuniam se daturum promeret[t] modo quiescerent Cosacci. Tymerasem Polacy żyli [illegible] Tatarów i Kozaków którzy pokój z Polską zawrzeć mogli: Cavazza namawiał Polaków aby potrzeba swe siły z Kozakami na Turków. Bogdano scribit: si in animum induceret inferre Turcis bellum, oramque Cavazzini Ponti vastare; adjuturos Venetos, se interfectum pecuniam numeratu[m] quod imperatis abunde sufficeret. Uno tempore et literis suis rex easdem et omni arte praetaturus Chmielnickiego Bogdanum ad idem extimulabat. Sed frustrata ei consilia abhorrierant; quae non ignoraret terre gravatim condiciones in quas pacem postremo accepisset[t] Poloni. Verebatur ne, ubi se ad committendum cum Turcis bellum impulisset, inde subito exortus Cosaccorum terras invaderet; quapropter arbitratus abstinendum prorsus bello tarditio; ne nuncium quidem venire ad se passus est, quem Cavatiae cum mandatis de foedere ad eum destinavat. Tak spełz na niczem cały zamiar Wenetów z Kozakami a Kozaków z Polakami.

Gratiani I p. 756. 757. i [illegible]

1667. Na początku tego roku wpadli Tatarzy pustoszyć aż pod Lwów do Zalisz. Król Jan Kazimierz myślał iż i Turek o wojnie przeciw Polsce zamyśla postarował wezwać inne państwa Chrześcijańskie do pomocy. Król posłał wiec swoje listy credentiales do Cesarza Leopolda który wtedy bawił w Wiedniu aby z niemi radzić się co do teraźniejszej wojny z Turkiem o pomoc i porozumienia się. Weneccyjanie chcieli się zająć tym sprawą, ale się zyskiu bez gdy pogłoska o mającym zajść napadzie Turków ustała mieszali się Polacy o tem myśleć.

Grani t. II lib. X p. 445

Il Capitani Veneti ab his incitabant Turcas gdyż oni cateni suis suis bellis ut eos procul a Creta quiescere hortabantur: ne eam insam occasionem egregiam amitteret inferendi utro illis belli: paratos se fideles socios in bello suis utrique reipublicae utiles esse. Ut consilio tali simul quaquam abhorreat animus. Per ordines regni effecit ne quid aggrederetur. Cum enim mox Tartari venissent se in suos fines: simul formido, simul cura omnis belli deseruit animos.

Gratiani II p. 131 & 132.

1669. Po ustępie na tron polski Króla Michała gdy mu za zięć cesarz dał swą córkę wysłali z powinszowaniem do Polski Weneccyjanie Ambasciator. Extraordinario Angelo Morosini Procuratore (z rodu Mauro) Procuratorem S. Marci

Grani t. II lib XII p. 522.

Gratiani II p. 221.

Istoria della republica Veneta di Battista Nani Cavaliere e Procuratore di San Marco. Parte Seconda. In Venetia 1686.

Destinato dalla Repubblica Ambasciatore Straordinario (Angelo Morosini Procuratore soggetto che accoppia la generosita dell'animo con l'affabilita delle maniere, e con la pienezze delle Cavalleresche virtu, per gli offici di congratulatione a quel nuovo Re.

Vicaroli II p. 71.

Historica delle guerre civili di Polonia divisa in cinque libri. Progressi del armi Moscovite contro Polacchi. Relatione della Moscovia, e Svetia, e loro Governi. [illegible] Alberto Vimina Bellunese, [illegible] all'Illustrissimo & eccelentissimo Signor Cavalier Michel [illegible] per la Serenissima Repubblica di Vene[illegible] tia ambasciatore ordinario appresso la Santità di N.S. Signore Papa Clemente X con le annotationi in margine [illegible] ii. [illegible] Privilegio. [illegible] Venetia 1671 appresso Pietro Dinelli in Merceria [illegible] ii' Superiori e Privilegio. 4° carta 4 nieliczb. str. 208. [illegible]

Tekst [illegible] LIII F. 22. vol. 1 [illegible]

[illegible] ii. [illegible] [illegible] [illegible]

dalej: Breve Racconto dei Profitti dell'Armi de Moscouiti contra la Polonia in Lituania (r. 1654) i wojn (str. 271–285.

Dalej: Relatione della Moscovia dove consta il sito di quell'imperio, clima, costumi, religione governo, forze, ricchezze etc. str. 285–325.

Dalej: La Svetia ofia epitome del governo, forze, entrate, condition d'huomini & altre ofservationi del Regno di Svetia e Regia Corte, et motivi, onde si risvolse la regina Christina à rinontiare il regno di Jan Alberto Vimina Bellinese (p. 325–368.)

Zyt Vimina w Szwecyi r. 1653. Wodzami szwedzkimi byli: Vertemberch, Vrangel, Königsmark niemiec i Duglas rodem szkot jenerał kawaleryi wzięci króla Gustawa u którego tenże za pazia ma partenza dalla Corte di Svetia ultimo Genaro 1654.

hrabia Jakób delle Gardie wielki szambellan dworu ~~mu~~ brat hrabiego Magnus miał bardzo ładną zonę z familii Spaar. Dziad ich był francuzem Francese skąd mieli był jenerałem króla Karola szwedzkiego

R. 1655 gdy Polacy pod Lublinem zwalczyli kozaków jadzili Venecyjanie za pora złotowna wyprawić do Moskwy Vimina aby się car zemścił na Turkach żadnej kliwki za to że tenże rozmawiali żałarow iż wojsko ko kozaczyzny i w kraju moskiewskim. Gratiani I str. 818.

ci przybył do Moskwy Vimina r. 1656 wszelakoż nie przypuścił go car do siebie r. 1653 gdy i radził że tego pokoju z którymi Polakami wtedy wódz wojny lubżnicą Gustawa szwedzkiego. którego się wtedy też car obawiał. Zaraz tedy Vimina dać z nim i sprawy wysłał od siebie do niego kilku bojarow którzy by się o całej rzeczy rozwiedzieli od Vimina; jednak wtedy nowego nic nie nowiedział. Jak cale posłuszne na naszem dopóki się car o duchu rzeczach i sprawie innych mocarstw nie rozwiedział. Jak cale posłuszne na naszem tedy to. Car wysłał r. 1657 przeciw z nim Szwedom Turkom. Gratiani II str. 18. odpisał przez niego radu ajac Moskwa do wojny przeciw

Cremonenses przyjęty r. 1057 z wielką wspaniałością w Wenecyi, wyznaczono mu na mieszkanie pałac [illegible] zwanej Corner S. Lukasza. Doża dostał od niego w darze futra sobolowe, zachowywano w jego obecności wielką uprzejmość i ubiór w mieście Cremonenses odpłacał z pochwałą o Wenecyi do swojej ojczyzny.

Vianoli II p. 636.

Cavatia Hieronim[us] jun r. 1616 iedzie [illegible] na rezydencyą polską weneckiej postował [illegible] do xiążąt mantuańskiego, modeńskiego Parmy i Urbino dla zawarcia pokoiu; r. 1624 do Helwecyi ad Tigurinos 1632 do Piemontu do Casfacia r. 1643 do Tyrolu, r. 1649 do Bawaryi

Contarenus Aldrea[s] niegdyś Poseł do Polski r. 1600 postował do cesarza Ferdynanda II do Grecyi r. 1603 do Papieża i tamże r. 1620.

Herbertus Guilielmus Legatus Britannicus ad Turcas 1692 † 1692.

Joannis Sbratiani in Gymnasio Patavino Philosophi P. Historiarum Vegetarum libri XXXII. Tomi II Pata vii 1725. 4to

1666 Varsaviæ mense Januario pisze Jan Kazimierz do Dominika Contarenum doży weneckiego z prośbą o pomoc przeciw Turkom (list ten odniósł Jan Opaliński wojewoda Kaliski który w podobnym celu do papieża jechał

Ludwig Litterae II 1029.

Instructio illustri et magnif: Ioanni de Brzin Opalińki pala-
tino Calisiensi regni Poloniae Senatori ad Summum Pontificem, ad
Ducem Venetiarum, ad Magnum Ducem Hetruriae a Sacra Regia
Majestate Poloniae et Sueciae data Varsaviae 12 Martii anno 1667
Andreae Chrysostomi Z. Turski Epistolarum historico-fa-
miliarium Tomus I (Brunbergae 1703) fol. pp. 107—109.

Jan Krzysztof niechcąc robić znacznych wydatków nie żałował Opalińskiemu tytułu
posła, bez tego tenże jechał do Włoch żałował mu pewnych złożenie żeby był w
Wiedniu Opalińskiego, który mu król. posłał owo instrukcyję w której mu kazał przed sobą
tym i Boga mieć mowę. Która Instrukcyja zawiera tyły Turcy i Tatarzy Polskie wojny
i gdy zaszła, tabiona jest napaściami Mołdawy, Kozaków i Tartarów i aby przeto nawet
drzewem okrętowym żelazem, canabum, nitrum ustać mogli z innemi Kupcami
którym Polska te prowincye odstarza, Optaret equidem sacra Regia mea Domus maies
Clementissimus impetrate a Serenitate V. auxiliarei cohortes, sed cum eam spem longin-
quitas regionis magnae difficultatis excludant, vertit animum et consilium ad exorandum
pecuniarum subsidium, quo res polona non medio-iter erigi et firmari possit. a
przy to Polska i przeciwnym Turcy stać iż może." Takaż jemu instrukcyja miał do
Papieża i wielkiego Xięcia Hetruriae

Instructio reverendo Laurentio Zoni decano Varsaviensi S. R. Mtis Poloniae ad Summum
Pontificem, Ducem Venetiarum, Magnum Hetruriae Ducem ablegato data Varsaviae
die 11ma Januarii anno 1667. (Zaluski I p. 107) Cum Paulus Zoni Neapoli resideat
widać że mu Pomoje król Kazał oddać Instrukcyję Brzin, kiemu na poselstwo a
senat [illegible] wenecki zbył króla listem obiecującym

Litterae regis Michaeli ad ducem Venetiarum a. 1670 (Zaluski I 216)
Gdy ja z Turky dowojny z Polską gotuje, potym król aby weneccyjanie którzy mają moc na
morzu przeciwnym niedopuścili tego

Tutki I. 58.)

Do Sinèra [illegible] kata Wiśniowieckiego dopełnił
o [illegible] xiążę [illegible]my r. 1674 jednak
nie miał wołów.

zabawiwszy zniszczyło 10 tygodni w Cyprze
nabywszy wiadomości rozmaitych ciekawości odjechał
i umarł w Drezdenie mając milionów złotych
w Cyprze wenecjej cienia tak wiele
opuszczenie ich wyjścia pana Wielkiego
pasta Kluskiego a potem z ziemi
Starosty Żurawskiego

Załuski I p. 703-708.

(2.1.78 brat w Zwiesca mianem Cyprian
Lucas) Francis ad Corpsini

Załuski I p. 709-710.

Oratio principis Radziwiłł ad Sere-
nissima Rempublica Venetam
(Słuchała przyjęcia et dopr. i favorem)

Załuski II p. 774-775.

Radziwiłł Michał 1638 zastawił podczas poselstwa perły swej żony w Wenecyj. Gdy tego roku umarł w Bononii a owe perły pewny szlachcic Wenecki kupił (który ich darował swej Kurtyzanie) Królowa Maria Kazimira pisała do Bassano szlachcica z Ladovii, rezydenta polskiego w Wenecyj i pozwoliła aby wykupił te perły Interes ten trwał 3 lat, posłano Królowej inne fałszywe perły. Bassano za to zostat skazowany: do Polski dla usprawiedliwienia się powrócony gdzie mu odebrano urząd i dobra i ledwie przez łaskę Króla dostał Kanonię warmińską. Dopiero 1688 prawdziwe perły przez Jenata weneckiego odzyskano

(Dalerat)

Istoria della republica di Venezia in tempo della Sacra Lega contra Maometto III e tre suoi successori Gran Sultani de' Turchi. Di Pietro Garzoni Senatore. In Venezia. Typis Seb. Mantre 1705. 4° Kart 4 i fr. 838. XXX.E. 14. Inc. l.c 4088.

zawiera ciekawe szczegóły do historyi papiestwa Jana III

Gdy cesarz Leopold zagrożony nawałą Turków wysłał o pomoc do obcych xiążąt, papież Innocenty XI roku 1683 przedsięwziął połączyć cesarza z królem polskim w świętą ligę i w tym celu wysłał swego Nuncyusza Legata Opicio Pallavicino do Polski z darami dla senatorów, lubo z powodu wyczerpanego skarbu i grożących z Moskwy i Francyi niepokoi liga ta nie miała być zawarta, przeciez za należytem Królowej Ludwiki Marye Kazimiery przyszła do skutku, zwłaszcza gdy poseł cesarski Waldestain który za pomoc polską obiecywał popuścić dług 2000000 dany Polakom podczas wojen szwedzkich. Według tej ligi miał przeciw Turkom cesarz mieć 60000 Polacy 40000 wojska, z jednej strony wojsko to miało zdobywać zaraz przez Turków w Węgrzech miejsca z drugiej strony Kamieniec, Podole i Ukraine gdyby Turcy Wiedeń lub Kraków oblegać chcieli miało wojska całe przybyć z obu stron na pomoc; wojna odporna (diffensiva) miała ciągle trwać, wojna zaczepna (offensiva) zaś tylko poki obie strony (polska i cesarska) nie dopną pożądanego spokoju, jedna i za wspólnym zezwoleniem. Cesarz zaś reka ta wszystkich pretensyj za pokoiki podczas wojen szwedzkich. Zaczęte mają poprzysiądz w ręce papieża Reka, wyznaczone sektorowie obu nacyj: Lio i Barberinos. Do ligi tej mają być zaproszeni Królowie i Xiążęta chrześciańscy, mianowicie zaś Car moskiewski. Był wtedy na dworze polskim Czauz z tureck. dał on znać o tej lidze do sułtana skąd powstała turecka wojna w Austryi i Polsce p. 14. 15.

1683 Papież odprawiwszy Nuncyusza Królewskiego Lige w Warszawie 1683 po odprawieniu Wiednia Jan III posłał z listem przez sekretarza swego Tommaso Talenti papiezowi Innocentemu XI proporzec zdobyty wezyra; papież wieczne nabożeństwo dla tego posłaniowi p. 33.

Conti Nuncyusz w Wenecyi

1683. Kozacy polscy pod hetmanem Kunickim napadli Tatarów w Budziaku wielka im zadali porazke p. 38.

1683. Cesarz Leopold i król Polski wezwał Rzeczpospolitą wenecka (Ludwika Contarini (Luigi) doży.) do ligi swiętej za pomocą papieża p. 47. wysłano dla zbadania bliższych szczegółów do Wiednia w poselstwie Domenico Contarini cavalier. liga ta przyszła do skutku (obacz w Dogiale tamowej) dży 5. Zawarta zostawała dopiero za doży Marc' Antonio Giustiniano r. 1684. który tego roku wstąpił na swoj tron i wysłał posła Angelo Morosini oraz sekretarza Girolamo Alberti który został rezydentem przy dworze polskim.

"Essendo già destinato Angelo Morosini Procurator di San Marco per ambasciatore "à congratularsi col re Giovanni della sua reale assunzione, seguita dieci anni innanzi, "gli ordinò d'allestirsi al viaggio. L'eseguì egli sollecitamente, e avendo compiuti gli ufficj im- "postigli restò per ministro della Republica in quella Corte il segretario Girolamo "Alberti." (p. 62)

Ten Alberti był poprzednio 10 lat na dworze wiedeńskim, jak prawdziwy Wenecyanin umiał poprzeć zaufanie Jana III do Odlanc (Odlanic) dworu wiedeńskiego, biegłego polityka (co trzymało ścisłe przymierze z Janem III) i który takie wpływy pozyskał u Jana III że mógł nie robić.

1684 Sobieski p. 91 "Quando lavea invitato con sue lettere il Senato di Venezia a rompere le guerra, erano i suoi concetti, che sarebbono iti à Dalmanzio, egli con le armate terrestri, la "Repubblica con le navali di passo concorde contra quella Metropoli mosse, ed avanzate "Divegnava per tanto indirizzare il primo viaggio alla Podolia, valicare il fiume Tira, volgar-

ob. Loyer:

mente Niester e penetrare nella parte australe della Bessarabia posta trà le ripe del Danubio
„Eusino, o Mar Nero tra le foci del Danubio e Niester. Quivi abitano i Tartari di Bu-
„dziak, alle frontiere christiane vi infesti. Sperava il Rè di soggiogarli, e insieme aprire
„le porte del Danubio a' Cosacchi, i quali havendo libero l'ingresso al Mar Nero ha-
„vrebbono fino à' Constantinopoli fatto sentire i loro insulti, e ruberie."

Widać że myśl która zatrudnia dzisiejszą politykę przed stopięćdziesiąt laty zajmowała Sobieskiego Kolosów był wtedy jeszcze w całej męzkiej sile swojej wspaniałej agonji i wzrastania, ajskrazyj. — W tym celu zdobył Sobieski 1684 zwanej Chocim jednak z braku żywności chorobę zmuszony wojskiem zmuszony do powrotu do Polski. Cesarz działał wtedy w Węgrech; r. 1684: 1685 Wenecyjanie okrętami wyspę Moreę pod wodzem Francesco Morosini nomagali Polacy: Papież (5 galee) Maltańczycy rycerze (8 galee) Zamysłom Sobieskiego przeciwiał się Senat

Aby ligę swoją wielką przyzamierzyła r. 1686 Sobieski zawarł pokój między carami Jana i Piotrem (dopomógł mu w tym Vota jezuita Sabaudczyk) w Grodnie z Zygmuntowicz A. 1688 zajął Sobieski miec cesarza w pokrewieństwie ubiegał się z pozwoleniem zaślubienia Księżniczki Neuburgskiej Leopoldowi za Rudolfowi; margrabia Bethune minister króla francuzkiego Krewnych Sobieskiej strzegł bowiem w małżeństwo królewny francuzką — Mimo tego jednak nie odciągał się król r. 1686 pozyskać głosy Senatorów na sejmie za wojną i utrzymywał z przyzwoitemi manierami korespondencyą w którym to celu posłał do Rzymu Widmia i Wenecyi biskupa przemyskiego (p. 197)

R. 1683 wysłał Sobieski do portu Jasta Michała Radziejowskiego ten konie i ich dary dla Sułtana do Jassów jednak cesarz żądał odstąpienia Siedmiogrodu, Wołoch, Multan, Bośnij, Serbij, Węgrzy — Wenecyjanie: wojnę przerwali, wybrzeża Istryi Dalmacyi aż do Korfu w Dalmacyi pogranicze — Polacy: wrócenia kosztów wojny i szkód poniesionych Tatarów Wołoch, Multan, Krymu Kamieńca Turkom z pokojem z Cesarzem Leopoldem (p. 323) dla niemożliwości jednak Turcy na nowo zbroić się poczęli.

1692 Sobieski nieprzestawał myśleć o wojnie jednak z Kleopienidzy w tym celu wysłał do papieża jezuitę Carlo Maurizio Votta włocha (wymownego i przebiegłego) przez Wiedeń do papieża aby wyłożył całą potrzebę Cesarz odpowiedział non sorti l'ufficio gli effetti drammati; il papa rispose co' caratteri aggiustati al quasi d'amendue, ma non riassunse il reciproco impegno per l'ordine della, ne volle in tavola ri le operazioni dell' armi. Stamtąd wrócił Vota do Wenecyi gdzie był przyjęty w Kollegium oddał credentiales z króla (con eloquente discorso procuro di raffermare la confidenza tra le Repubbliche, e promise à nome di quella unià inalterabile costanza (p. 488) Z Wenecyi do Rzymu zaledwie mógł uzyskać od papieża mierną pomoc 15 000 Skudów. Wyruszył król ku Kamieńcowi podolskiemu o który się kusił i zbudował obozy. Cesarz odjątkowy dla tego, mając wojnę z Fran-

czyja niechciał dać wojska (była to ostatnia wojna tego letniego króla)

R. 1693. Sobieski wyjął z starego chińskiego dołka na Ukrainie r. 1674 dla zamacenia rokoszu bez wiedzy cesarza i rzeczypospolitej weneckiej (p. 572) wrócił Czarnieckiego do Polski uwolnił iż Turcy nie ją od tego oddać Kamieniec Podolę i Ukrainę Polakom dla utwierdzenia spokojn: w tym celu wyznaczają stryj lub świadkiem na miejsce układów; pisał do: bieski do senatu weneckiego donosząc o tym senat wenecki zezwolił na to (e gli re= scrisse, che essendo sempre unito nelle operazioni dell' armi a promuovere il vantaggio della santa fede e della Lega, erano corrispondenti le disposizioni alla pace: e quanto alla scelta d'uno de' due luoghi proposti haverebbe con indifferenza inviato i suoi Ministri, ovunque poi fosse stato stabilito il maneggio (p. 607) Il segretario Alberti nel presentargli le Ducali hebbe ordine, e l'esequi d'infiammare il Re all' esempio della Repubblica. (p. 608)
Król wyjął z chapa swego z dragomana Bujnowskiego dla rezyden= cenia miejsca na Kongres. [illegible] i Wenecyi wiele żadnego nie przyniosły skutku. —

Od czasu Sobieskiego był dopiero rezydent Wenecki w Polsce.

Alcanio II (detto Giulio) Giustiniani Cavalier r. 1704 był Bailo w Konstantynopolu potem obrany prokuratorem S. Marka.

Giovani Erno po Senator r. 1711 posłował do Francyi. —

38

Jo. etto Cardinal Odescalchi da Como sotrany papieżem Innocentym XI potem r. 1676
przyprowadził do skutku ligę między Sobieskim a Cesarzem przeciw Turkom r. 1683 zakazał
jubileuszu podczas gdy Wiedeń porwał mu głowę mahometańską chorągiew Sobieskiego.
Secretarz Salenti oddawał te chorągiew il quale nel suo passaggio per Venetia fu ac-
compagnato con lettere del medesimo Se di partecipatione distinta del successo alla
Repubblica: na pamiątkę tego zwycięstwa 12 Septembr. 1683 dekret na pieśń nakazano
oprawić, gdzie nabożeństwo obchodzić pod tytułem Santa Maria della Vittoria.

Vianoli II p. 378.

Chorągiew turecka która Jan III z pod Wiednia posłał papieżowi 12 Września 168 nazajutrz po Odsieczy przez Jenkosa pana mogilewskiego; Opis i rysunek jej w dziele łacińskim Kazimierza Kuna konfesjacie Jana

Przeszło list nowego wezyra Kara Ibrahima pisany do Tekelego w którym w maju obiecuje być w Węgrzech z 200000 wojska i że 4000 dział ze sobą weźmie na Lwów aby Jana III zatrudnić oraz że pod Kujan Bajer 3000 ?:?:? okrętów uzbroiły list ten w ręku posłał Tekeli Jan napięcia i Wenecjan Król tego też starano się aby zbroić między Wenecją. Polską: nastawał zrobiwszy przybory do wojny powrócił do Zawarowa. Tym razem przysłał posłowie z Wenecji dla potwierdzenia paktów nowych do Krakowa — i po dowiedziawszy się o tem wysłał naprzeciw Kijowska. do Zawarowa. Nazajutrz poseł Turek z Zawarowa w ujrzeniu Kalwakacie i komitywie marszałek koronny z 100 dworzanami naprzeciw ordynował i wiele panów polskich wyjechało naprzeciw asystować poseł introdukowany do pałacu podskarbiego nad wodnego na noclegu. Nazajutrz poseł w liczniejszej Kalwakacie poprowadzony w pałac Królewski gdzie Król z senatem pod bogatym siedział baldachinem. Poseł miał krótką ale poważną mowę w której wychwalał dzieła króla i którym lubości w nagrodę jedynie cały świat wystawczyć mógł jednak rzeczpospolita Wenecka więcej nie przemoże, starać się będzie aby J.K. Mości cesarzem wschodnim był. Odprowadział do mieszkania Xiędza Xandera także poważnie dziękując całej Rzeczypospolitej Weneckiej za affekt ku Królowi a obiecując że Król

także się o to starać będzie aby tak sławna Rzeczpospolita Wenecka rozszerzyła swe państwo. Potem zaprowadzono posła na salę jasnem kwieciem sztucznie ozdobioną, skąd po bankiecie na inną taką salę gdzie się komedia na teatrum odprawowała i zabawiła aż do białego dnia. (Janina)

Poseł tego czasu Jan III posła do Leszy, który oddał tam jego portret klejnotami sadzony, nama-
wiając do wojny przeciw Turkom.

1684
D. 20 maja król z królową i rodziną całym z senatorami
posłem weneckim pojechał do Żółkwi gdzie stanął
dwora przybyły nuncyusz papieski oddając królowi
poświęcony szyszak i miecz i rózgę. W dzień ś. Jakuba
oddawano te dary królowi uroczyście, a po nabożeństwie
król zasiadłszy na tronie pasował gołym mieczem
posła weneckiego mówiąc: Ego te constituo in
equitem militum pro fide et gloria Christi – ilekroć
była gdzie wszystkich rozstawiano pod rozkiem samotrzeć
wszystkich. Poseł ten zwał się Angelus Morosini był
wtedy w Żółkwi poseł cesarski Arabia Waldstein nun-
cyusz papieski, 4 biskupów oraz wielu senatorów.

(cf. Janina a Rubin Kawskiego)

Poseł Wenecki [redacted] stanął r. 1683 d. 20 Czerwca w
Żółkwi a w wprzody w Jaworowie u Jana III

Dogiel I 132

16

1684 [illegible] inter Leopoldum
imperatorem Joannem III regem regnumque Poloniae et magnum ducatum
Lithuaniae ac rempublicam Venetam contra turcam conclusi. Datum w
Linzu dn 5 marca anno 1684. ex originali. Do pogwarzenia nad tekstem
za pogotowia wojny Innocenty XI wzywa Leopolda i Jana III [illegible] wzywa
wielkiego wojska turkom. Inne [illegible] zaprasza [illegible]
[illegible] Leopold Wilhelm hrabia de Konigsegg [illegible]
Rzeszy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
F. A. Harrach [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

1684 tem cata del Re di Francia i Jego z Angielsk za Jawarowa sotte w na regata
in Real Giardino. jest to w okrągłym pawilonie : tylko ogrom stoi castawiony
cukrami talerzami owocami w środku waza z której woda tryska a nadole tej wazy
Tabourie z cukru, slodkiemi ich [illegible] w środku siedzi król Jan III i po onej
stronie posel 2 w kapeluszu z drugiej (lewej) syn młody (26) Królowa (25) i
poseł w kapeluszu (24 pono wenek) dam czoło królowej ś. Drugi od króla
po lewej stronie Radziejowski Kardynał
Obraz ten wyjęty z Lubowy D. [illegible] Stolic. Długi stóp 4 cali 2 szero ze stopą 2 cali
1½ wied. w bibl. Ossol. kopia robiona przez Wagrowskiego w Drezdanku Lud. 1842
IX Nr 24. (1842.)

18.) Mad. Cons. del G. Referendario
19.) mad= cons. del G. Relat di Vines
20.) Mad= cons. del G. Relat. Governo del Reg.
21.) Mad= Cons del G. Soo. Del. Arnalis

Pawel V Balsano.

1614 Cena data del Re di Polonia il giorno 6 luglio in Jawarowa sotto una loggia in real giardino

2. [illegible] Referendario
3. S. [illegible] Nip. [illegible]
4. Il Pipe Lubomirski Gran Mareschal
5. Il [illegible] del Regno
6. [illegible]
7. Il [illegible] di Gracovia
8. Il Marchè di Bellines Cognato della Regina [illegible] di Regno
9. Il Palatin di Velonef
10. [illegible]
11. Il Palatin di Vinef
12. Sr Girolamo Morosini [illegible] Amb. Veneto
13. Il Sr Luigi Badoaro Nob. Ven.
14. Il Gr Referendario del Regno
15. Giacomo Cavanis 2.do Sec. Ven.
16. Dispacci inviati al Principe di Valachia
17. Il Pipe Giacomo Cog. del Re
18. 25.) visita della Grange Cavalier di Reg.
24.) [illegible] Ven. [illegible] morto in R.E.
25.) La Pipa Lubomirski consorte del Gr. Mareschallo.
17.) Mad= Cons del G. Alfier del Reg.

Rozmaitości 1817. [illegible] 819; 1820 1821. 1822

Druhna fortece duchowna: mowi Tekst.

w zbroi podszyta w kwiaty kotin w nogach między u boku herb

Napis

Hic iacet generosus ac nobilis D. Dominus Baltha
sar Browski de Brow vicecapitaneus Javo
roviensis qui obdormivit in Dño diei 18 de
cembris anno dni 1574 aetatis suae 60
Cuius anima sempiterna in pace precul dubio
requiescit. Amen.

1686 Sobieski słuchając papieża i cesarza który swego posła posłał nawet do Moskwy aż kolwiek z niechęcią bo usiłował na nowo Smoleńska i Kijowa zawarł przymierze z cesarzem Iwanem i Piotrem aby wspólnie dopomagali do wojny tureckiej. wskutek tego moskale podburzyli Kozaków swych na Tatarów; Sobieski jedzie ku Jasom.

1687 Sobieski posyła do moskwy napominając aby stosownie do przymierza ruszyli się przeciw Tatarom Perekopskim lecz dla zdrady z Tatarami Samujłowicza hetmana kozackiego niepowiedziała się wyprawa moskwie. Polacy pod wodzą Królewicza Jakuba walczą pod Kamieńcem podolskim. Polacy wysyłają Stanisława Zbaraskiego bisk. przem. w poselstwie do cesarza w którym oświadczenie wyraził aby cesarz Wołoszczyznę i Multan nie zabrał i wzywał go do pokoju ale na to cesarz nie zezwolił; zdobycie zaś Wołoszczyzny przysądził Sobieskiemu stamtąd udał się Zbaski do Wenecji: wyraził radość Króla że Wenecjanie wzięli Peloponez i zapewniał wdzięczność swą Rzeczypospolitej. Lodzią Kowal senat i zachęcony tym wezwaniem wziął się do broni pojechał potem do Rzymu Graziani II p. 424
Sobieski [illegible] że Wenecjanie in Morea tantum morari nie robią [illegible] Dardanelle, Lepanto, Castelnovo, Podolecze, Atty itp.

1689 Cesarz za narady zajścia Lotaryngskiego chce zawrzeć pokój z Turkami w tym celu radzi się Wenetów i Polski; ci nie od tego też byli w tym celu posłał senat weneckiego do Wiednia pełnomocnika Federicum Cornelium; polacy Potockiego wojewodę pomorskiego; od cesarza byli Kińscy Kanclerz nadworny, Staremberg marszałek wojenny i Karaffa; jednak dla kondycyj ze strony nieprzyszło do zgody do czego był pełnomocnikiem Effendi: Mauro cordato)
Graziani II p. 462 i 460.

1689 Gdy do pokoju przyjść nie mogło wpadają Tatarzy na Wołyń; polacy kuszą się o Kamieniec

1690 Po napaściu Tatarskim Polacy wchodzą do Wołoszczyzny, biorą Jassy lecz nic nie mogą zrobić Jmość XI umarł po nim posłał Alexander VIII – Polakom Turcy nie dadzą do pokoju; zajęcia Kaffy – która się odr. 1683
1691. Turcy skłaniają się do pokoju pod Waradynem: dla tego tamże z polski wysłany Sira diac praeses, Venetowie posłali Venerium Hieronymum, cesarz wodza wojskowego zajścia Badeńskiego lecz nie przyszło do pokoju. Sobieski spodziewając się że małżeństwo syna swego za Jakuba z Elżbietą Agnes Neuburgską siostrą żony cesarza; odrzucił korzystne warunki które Kar Tatarów Perekopskich obiecywał jeżeli Sobieski odstąpi się od cesarza i Wenetów. Sobieski nie przystał. Cesarz obiecał 3000 konnicy i 2000 piechoty Polakom w pomoc do Wołoszczyzny; polacy zaś 6000 cesarzowi do Siedmiogrodu posłać na pomoc jednak nie przyszło to ponoć do skutku. – Tatarzy wpadają do Polski – Sobieski bierze Siemcz

1692 Polacy posyłają Vota o pomoc do Rzymu

1693. [illegible] wpadają do Polski Polacy oblegają Kamieniec. Turcy posełają do Selima Chana Tatarskiego aby Polaków namówił do pokoju. Żyd był posłem do Warszawy. Szlachta mówiła poco dalej wojnę prowadzić która już od 10 lat bez korzyści się wiedzie; król z razu niechciał pokoju jęm był buzliwy wreszcie Król Jan III wysyła do Adrjanopola Drewieńskiego i daje znać do cesarza i Rzeczypospolitej Weneckiej że nic z Turkami nie zawrze coby lidze szkodziło. naznaczono Kongres wpływ ich mocarstw ligi posłów do Smyrna (Lecz pokoju nie przyszło do skutku) (Graziani II 564.)

1694 Polacy starają się zawrzeć pokój z Turkami, wysłany o to Wojnowski pojet do Jassy z legacją
Turcy niechcą spokoju; Król dobywa więc Kamieńca.

1695 nieszczęśliwa Sapiehy hetm. lit, Radziwiłła i biskupa Wileńskiego przeszkodziły w tym roku
wojnie tureckiej — Wenecyjanie wzięli Chio jednak Turcy w krótce wzięli odbili

1696 Moskwa przez posła swego Tołmaczowa Zikitę zawarła na 3 lata ligę z Cesarzem i
Wenecyją w Wiedniu względem wojowania Turcyi
Zorzyka Turków pod Zentą. Turcy muszą odstąpić Polakom Kamieniec (za Augusta II)
Wenecyjanom morzę, Cesarzowi Siedmiogród, Moskwie Azof.

1680 Było planem Sobieskiego niemówie wszystkich panów Chrześcijańskich do Krucyjaty prze-
ciw Turkom aby ich wygnać z Europy R. 1679 miała się sprawa ta na Sejmie rozstrząsnąć
wszelakoż Austryja żądała aby ukarano Polaków niektórych (buntowniczego) za wspieranie
powstańców Siedmiogrodzkich; Francja zaś mieszała Leopoldowi podżegała bunty w Węgrzech
Sobieski: więc był między Scylla a Charybdą – Byłby Sobieski pewnie swój plan przywiódł do
skutku gdyby nie anarchija szlachty rozprzężenie krajowe i przeto paraliżowanie sił
nie chciały sporu jego zamysłom. Po Sejmie Grodzieńskim wiosną r. 1679 [illegible] Jan III o. pułk.
do Krucyjaty posłów do Francyi pożałowanie W.K. Mossztyna; do Anglii [illegible] pod
Koniuszego W. X. L. – do Wiednia, Rzymu, Wenecyji i całych Włoch X. Radziwiłła Mich. hata
aby Wenecyja na morzu dała pomoc a Lapież pieniędzy. Wszelakoż Wenecyja nie wpuściła nawet
do kraju owego posła (Radziwiłła Ktory miał za żoną siostrę Królowej) Lapież [illegible] Innocenty
XI zbył go życzeniami i błogosławieństwem. Wszelakoż Radziwiłł całe poselstwo z byt lekko
traktował więcej dla próżności pomawiał oddając się jako miłośnik chemii i szukając kamie-
nia filozofów (Zaluski II p. 666 – Coyer II p. 189)

1684. Wenecyjanie [illegible] o odbiciu Wiednia doznali przeszkody w swoich okrętach od Turków zjadali
więc [illegible], i o chęci Moskwy przystąpienia się do Krucyjaty należeć także do tej

1691. Jezuita Votta (austryjak Jerem) i rezydent Wenecki rządzili Królem.

R. 1687 król Jan III dał Sobieskiego
Wielkiego pieniężnego wsparcia wyjmuje na
drogę 10000 złotych polskich do Sztymu
weneckiej [illegible] pod [illegible] Republiki
Weneckiej [illegible] pod Republiki
Mocam [illegible]
Teki I I p. II p. 1010.

R. 1688 [illegible] miał relacyą
[illegible] [illegible] Inato, że postowie
[illegible] [illegible] Inato, że postowie
mię jeli aby rzeczy wrócił [illegible] tego po-
[illegible] [illegible]
Teki I I p. II p. 1104.

R. 1691. [illegible]
[illegible]

Wenecja Spisz 15

Sobieski w 1692 miał w Dodejrzeniu cesarza ogłoszonych [illegible] z nim był ligę [illegible] co zostawszy niemieckiej na zimę ofiarowali się w miastach [illegible] Lubomirski [illegible] [illegible] [illegible]

August II będąc jeszcze księciem saskim przed obiorem na tron polski, wysłany przez ojca dla zwiedzenia obcych krajów w towarzystwie szambelana Fryderyka Vitzthum z Hiszpanii i Sardynii przez Mediolan przybył 11 Stycznia 1689 do Wenecyj, gdzie przepędziwszy karnawał odjechał d. 1 Marca 1689 przez Florencyją do Rzymu (D. Fassmann: Des glorwürdigsten Fürsten Friedrich Augusti Königs in Pohlen Leben. Frankfurt 1734. str. 18) Ciekawy pobyt Augusta II w Wenecyj, jego przygody tamże, uczty i uroczystości dla niego dawane, nocne wyprawy z kochankami w gondolach, miłostki z panią Mocenigo senatorową, z panią Nani młodą wdową do której nocą z gondoli za pomocą drabinki sznurowej wyprzegał, stosunki jego z nadworską Trompettiną i z kupcową Mattei opisuje baron Lolinitz (w dziele: La Saxe galante. Amsterdam 1734. str. 62–101.) – August II podczas pobytu swego w Wenecyj znany był pod imieniem Comte de Meissen. – Drugi raz pod imieniem: Comte de Barby bawił August II we Włoszech r. 1694.

August III będąc Królewiczem polskim mając lat 16 wyprawiony od ojca 1712 do obcych krajów w towarzystwie ochmistrza hrab. Kolsa i barona von Haagen przybył z Szwajcaryj d. 22. Maja 1712 do Wenecyj, skąd po dłuższym pobycie przez Sienę wyjechał do Bononii (Joh. Gottfr. Mittag: Leben und Thaten Friedrich Augusti III Leipzig 1737. str. 12) Senat wenecki wyprawił na cześć Augusta III roczną maskaradę chińską na której widziano Wenecyjanów także w krakowskich ubiorach. Maskaradę ową przedstawił w obrazie olejnym Alessandro Mauri malarz podług którego r. 1720 wydał ją w sztychu w Wenecyj Andr. Zucchi rytownik. Oryginał olejny wywiózł naszemi czasy z Wenecyj jakiś

Polak, od którego dostał się do księcia Henryka Lubomirskiego, dziś ma się podobno znajdować w zbiorze Zakładu Ossolińskich we Lwowie.

—

Roku 1740 bawił syn Augusta III króla polskiego Fryderyk Christian królewicz polski w Wenecji. Obraz olejny przedstawiający uroczystość dnia w Wenecji na placu S. Marka z tego powodu malowany przez Canaletto znajduje się w Wenecji w galerji pałacu Craglietta (na riva dei Schiavoni.)

Jan Kazimierz Bokum herbu Lanrycja
kanonik gnieźnieński i warszawski po śmierci
Jana III z denuncjacyją jego śmierci wysłany
do papieża Innocentego XI, cesarza Leopolda
i Wenetów później biskup przemyski
potem kanclerzy kor. a nakoniec biskup Chełmiński.
† 1722. (Niesiecki I)

Joannis Zbiersztyckiego [illegible] s
extraordinarius ad suas Caesare-
am, Reipublicae Venetae Princi-
ram Italicae atque Curiam Roma-
ram; Senat wyprawił [illegible]
do exemplo dotacyi Bocum (cano-
nici Cracovien[illegible] in terra [illegible]
expeditis summę 8000 in rialium
ze skarbu państwa, na koszta po[illegible]
Ker[illegible] [illegible]
re[illegible] [illegible] P. M. aux[illegible]
[illegible]
Vien[illegible]
; stentia mutua ac praesentes
Zbiersk. casus.

(Zację i wigilię obwieścił wojny
z Turkami, ale o cały wyprawie
abyśmy cesarz podobnie wyjaśniał za
odjęciem Kamieńca)

8. Decembris 1697.

[illegible] [illegible] ad suum nuncium
[illegible] Caesarem, nec [illegible] quidquam
tantum talis accedere [illegible] causi continu-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

1698 Cesarz po ratyfikowaniu życzy
ciego wstąpił do Ligi Augusta
z abrego Karola Juliusza Radziwiłła
dominium in Prottin do dogodzenia
wszystkich z pożytkiem Rzeczypospolitego o
pokój traktować zamierza za zgodą wiel
wtej mierze rady Rzeczypospolitej. Actum 23.
Aprilis 1698. Jerzy Niemirycz
Zaluski. II p. 570.
Wiadomość tym jakoby Cesarz od strony
Polaków nowy Kongres uczynić chciał
Cesarz z Polską i pokój z Turkami
z strony Wenecji zaś o pokój
z strony Cesarza aby wojska całe z Węgier
opuściły Siedmiogród i Sławonią Posłowie
Cesarz i Wenecyja mają przyjść z Polakami
do Polski
Wiadomości Ludwik II jak stał o wojnie z Turkami? Na nie nuncjusz
Paulucci episcopus Senarien[sis]
Nuncjusz [illegible] z rozkazu
wyjazdu [illegible] w Rzeczypospolitej do
Lwowa [illegible] z Polakiem
w Wiedniu Nuncjusz nominat Biskup
Rzymski. Cesarz Polaków za fundamenta
pokoju z Turkami [illegible]
nuncjusz [illegible]
mieli)
D. 14 Augusta 1698 Doniosł Clarz Królowi do:
Królowi o traktatach które najprzód za:
warte z Turkami

Leszy król August II można sprzeciwiać
się chęci cesarza (jako należącej do ligi)
zawarcia traktatu z Turkiem ale polski
dotąd ta polityka; bo chodziło mu
o kamieniec podolski przeciw niemu
król 1698 dodaje za ofiary jako Gua-
rano et protector ligi nie dozwolił
na podobne traktaty cesarzowi: Wene-
cyjanom.
Król gotował wtedy wyprawę na Turka
i ciągnął wojsko do Lwowa z którym
wyruszył do Przejan i wyjechał w popeł-
dzie 698 do Turek Stanisł. Matuchowski
Kiego wojew. poznania. Chorążic domagał
ciedmia kamieńca i Podola (Latuski J. II
p. 29)
Cesarz i rzeczpospolita wenecka jak wtedy
dla siebie pokój zawarli polecił papież
rozpoczynali traktaty
Ale przy Ma Tuchowski traktaty str. 28
Karłowicach bęgą pod Petrowadynem
Karłowicz zawarto tam pokój trzy
nem obecności z strony cesarskiej
Wolfgang hrabia Oettingen, Leopold
hrabia Schlick z strony Wenetów był
poseł Ruzini Carolus.

Zawarto wreszcie wojnę pod Karłowcami bęg
o nią którego oddano Podolan Kamie-
niec podolski i wszystkie miejsca trzymane
od Turków na Podolu i Ukrainie. Potem
ujęta ziemia Mołdawii. Tatarom niewolno nawadzać
do Polski jeńcy mają być wymuszeni
pokój ten przyjął od Turków ze staraniem
barona Wilhelma de Zag ale posła
angielskiego i Collier posła
niderlandzkiego
Polska wtedy świetnej nie ze najgorzej
wyszła bo pomimo że za Sobieskiego cała
przewaga na jego stronie znaczywała
i pomimo że on nieji zielniej całą sprawę
popierał; Polska od Buczyjaków i Wene-
cyjan była prawie nieznaczona niż
stronnictwo ligi mało tu to opierali a gdy
ich in dotrze działo nawet niechętnie
fryjali Polacy raz ich by jej zaś kodzili
była to zapłata za Sobieskiego cesarza na
nogi postawił. Potrzeba gdy cesarz korzyst
ne dla siebie i Wenecyja wytargowali
warunki Cesarz Węgry Wenecyja Dalma-
cyja, Kandyja, zbyto Polskę prawie

D. 6 marca 1703 wyszło dla rozgranicze[nia] [Ko]ronie do Traktatu Hadziaczkiego od Turcyi komissarzy Stanisława Dzieduszyckiego woiew. podolsk. mariana Chomentowskiego woiew. k. a. Tam. i Jana Koniecpolskiego Koniuszego koron. za Dzieduszyckiego Pisał Stefan Humiecki: podkanclerz koronny. Rozgraniczenia dokonano gdy nowembrze 1704.

1804.

Viaggio a Roma della S^ra P^ssa [redacted] M^tà di Maria Ca-
simira regina di Polonia vedova dell' invittissimo Giovanni
III per il voto di visitare i luoghi santi et il supremo pas-
tor della chiesa Innocenzo XII al Em^mo e Rev^mo Sig^r Car-
dinale Barberino protettore di quel regno (Ingentibus
auris quovis monstrat iter) del Con. Antonio Bassani
Padovano Can:co di Parma. tytuł wytłoczony 4° kart
5 i fig. 226. na końcu dzieła: In Roma MDCC nella stamperia
Barberini impressse Domenico Antonio Ercole in Parione
Con licenza de Superiori. Podane pojedyńcze wyrazy: Maria
Casimira regina di Polonia vedova dell' invitt^mo Giovanni III
Romae Super. permissu. Ioa Antonio Palatio nim - Ss. Vincent &c.
dedy k. Barberynowi

Królowa Maryja Kazymira powzięła r. 638 zamiar ujrzenia Rzymu (Castrorum) i po drodze zwiedzić grób ś. Antoniego w Padwie i domek Marcjalis. wioenic: Mieszkała ona wtedy w Jaworowie gdzie przyjęła na pożegnanie Dawia nuncyjusz papieski i Sedlnicki posel cesarski oraz królewicze Alexander i Konstanty d. 2 Października 1018 z Jaworowa przybyła do Wysocka w towarzystwie dworzanynow ojca kardynała della Grange, ora: tą jego margrabi d'Arquien, Szlachty Sieradzkiej województwa Wielkiej, zwłaszcza Konsulo barona Scarlati posła sawajskiego, [redacted] wyjechała na jeńa: bora cesarskiego, krabiego Domenico d'Arco. kawalera Kuklyna Rzymianina barona Scarlati, barona Starka de Nagy, kawalera Dombrowskiego i wiele innych, oraz hrabiny Wielopolskiej wielkiej Kanclerzyny. D. 14 Października przybyła królowa do Jarosławia gdzie zawitała przez dwa dni w klasztorze jezuitow z tamtąd na Przeworsk. Zaricut przybył d. 18 Października do Rzeszowa gdzie dawali i audomissi, starosta perejasławski i podskarbi dla królowa wielki bankiet gdzie 18 Października podczas bankietu widzieli ich nozer i pod: czaszy którego całe miasto spalono mając najwięcej żydow i wiele żydowsk ruiny była królowa na cpdzifzow, Dębica, Tarnow, Szczepanow, Klee (2 mile stam: tąd nad brzeg Wisły gdzie krolowa hrabia Sardi i kawaler Lukki jeneralny

d. 22 Septembra pożegnała we Lwowie Krola Augusta II.

F Mikołaj Popolawski biskup dii Livonia wielki jałmużnik i wielki kanelan; maszałek kasztelan senator
i ochmistrzyni, d. [illegible] panny dwo-
rowe, pot ochmistrzyni 12 panicńwej
pokojowych; 12 nod. dziewek, 4 kawa-
lerow, gwardy kapitan gwardyi, 6
po i ojcowow gwardy, 1 cavallerizzo
maiszałek) 8 cudzi, 6 paziow
protomedyk i kirurg i aptekarz z
4 koniami, 4 wozami polak, 2 niemcy)
kotkarbi, 1 muzyk, 1 [illegible] ire,
1 krawiec i pokrzeńca 4 per bottigleria 2 confettieri,
13 alabardnikow 2 decani, 3
Co.hi ligia detti capelli, 18
staffieri, 2 fediari 4 ajutanti
i wiele drugalow, stajnia stacia)
skladata d. 3 29 Cocchieri 60
koni tudzy.

mieszkała w pałacu Trevani

margrabia dell Hage

przeto mi z królestwa zawrazał aby zjechała do Stanisławek; d. 22 Października przybyła Królowa do Krakowa; d. 25 Października słuchała Królowa w Kościele jezuitów atyji która śpiewała hrabina Małachowska wojewodzina poznańska, po której śpiewał sławny muzyk Giuseppe Cuparini Mustico della camera, d. 27 wyjechała na Bielany, nazajutrz dopowiec d. 29 przybyła do Dzierżonia nazajutrz tu rozstała się z Królową Elżbietą Sieniawska wojewodzina bełska „dui congedosi il Residente Veneto Girolamo Alberti Sogetto di profondo sapere & elevata prudenza." (p. 3) Wieczorem wyjechał na przeciw Królewicz Jakób z wnukiem Królowej hrabią Bethunes. A Królowa tymczasem w [illegible] Ludwik d'Emiterian & kapucyn
ekonom z natury Królowej, D. Augustin di Parigi kapucyn kapelan Królo-
wej i hrabina Dorota Lubomirska nazajutrz mieszkała u
Kanonika d'Autores Królowej, Koszarińska i Paris na figuie d'honore
z ich ochmistrzynią Morsztynową, Kawaler Domis florentczyk gentilhu-
mo de la camera, x. Bernestki tejoriere. d Arnaud secretaire trans-
akti Królowej a [illegible] z francuzki Królowej x. Rozdra-
żewski Kapelan Jejmości Pani dama d'honneur, la Duchesse
della Grange i jego rokojowi piwnicta de Boys, i Bonteus oraz inni Szwaj-
carowy [illegible]
ścy Królowej Jejmości dama d'honneur, la Duchesse della Grange, kuchmistrz
Królowej, Komoniec, serno Kremsdorf, kapelan,
Wieczorem przybyła 19 do miasta do Trydentu, przez Inspruk, Trident,
za Trydentem do Adyżu Trento wysłał Senator (Vendramin gran Capitano
rządu weneckiego dla powitania królowej marszałka Michele Sagramosi
i hrabiego Carlo Allegri z racyą ligwą pięścią z trzema wozami, [illegible]
trzema wozami i powitali tu 3 stę. przed 1699 uroczystą mową Królową zapra-
szając ją do Drogi przez Republikę wenecką w Chinsa wstąpiła d. 4
Października Królowa na ziemię weneckę gdzie ją uroczyście przyjęta i najmowała
i Vendramino długą mową że mu Rzeczpospolita na każdą jak najdrożej przyjść
na co Królowa w francuzku odpowiadała; przez Dolce jadąc przybyła w wie-
czór do Werony 5 dnia do Werony w [illegible] i tamtejszy
Prowedytor i Zdoły wyjęli ze stanu dla przyjęcia Królowej wyszłe z Weneccji
w Weronie zapraszali królowie posłowie książąt mantui Modeny. Za mia-
rzeczy wyszli [illegible] i z Królową był x. Charlatti, przymował Królową
w Weronie biskup Gio: Francesco Barbarigo; sprowadziła nazajutrz i wszystkie oper
mitologiczne Królowa zwiedzała [illegible] rzymski amfiteatr; d. 12 Stycz.
na wyjechała [illegible] i przybyła do Vincenzy gdzie ją znowu uroczyście przy-
mował rezydo Rossi z Vincenzy gran capitano di Vicenza [illegible] 13 Stycznia wyjechała
i przybyła incognito do Padwi gdzie ją przyjmował [illegible] Referent Agostini Zagredo gran
Capitano oraz Kardynał biskup Cornaro ze zwiedzeniem grobu S. Antoniego wyje-
chała d. 7 tychnia Brenta na wspaniałym statku dnia 18 przybyła do Wenecyi dnia
20 godwiedził ją nuncyusz papieski prałat Cibani, konsul francuski [illegible]
d. 20 patryarcha Giovanni Zadoero zwiedzała Loretę była na
operze, [illegible] odwiedził ją polak hrabia Rudzinski, starosta; d. 21 odprawiła

wjej przytomności w kościele zbawiciela mszę kapucyn Mano d'Aviano, miał
u niej tego dnia audyjencyję prokurator kawaler Sebastiano Foscarini
Savio grande pozdrawiając w imieniu senatu, bytu tam: królowa de Lafton
żona rezydenta w Polsce Talberti królowa inkszniło w Neresy zawita ciągle
jako znajoma dama odwiedzit ją kardynał Antoni Ottoboni. D. 25 tegoż
u senatorow tego. niektórych, Zwitro senieri, Gio: Zy grandigo, Vettor Zeni
venuti a complimentarla a nome di quel Publico jednak odpowiedziała
Królowa iż nie jest już więcej Królową i że jako rodzona dama tu bawi i
odwiedzi ich że gnieś abu jej publiczne oddane bytu honory. D. 15. Senat
huiał na jej przybycie dać [illegible] wyścigi gondolierow, fabry
kacyja: spuszczenie na wodę w jednej godzinie barki, turnieje 5 oper smyślnych
jednak królowa dowiedziawszy się o tem, ponieważ w [illegible] obchodzenie
podrożowała unikała tego. za kazała. D. 20 wyjść in Kapitole do niej
xiądz Mantui. Bawiły jednak Królowej Polski Jana Królowa w masie gnie
dzała karnawał, zwiedzała w Murano fabryki kryształow; d. 1 tamtego ro
lowa zwiedziła fale dell maggior Consiglio, królowa zapisano w złotej księdze;
w masie zwiedzała Królowa publiczne miejsca; d. 7 tamtego gdy [illegible] swa
o jej przybyciu rozgłosiła opuściła Królowa Neapolis i d. 9 przybyła w państwo
Papy mskie gdzie jadąc przez Terarę, Bononię, Imolę, Faenze, Cesenę, Rimini
Fano, Ankonę, Loreto gdzie pozwiedzała nieprzewinione Jana III, krystiana, Na:
ceratę, Tolentino, Fuligno, Spoleto dnia 24 Marca przybyła do Rzymu

In occasione della solenne e famosa Regatta celebrata in Venetia a dì 27 maggio 1716 in onore dell'Altezza Serenissima il Principe Reale di Polonia et Elettorale di Sassonia Toro a se singolarmente gli occhi e gli applausi la bizzarra e ricca Scotta di cui qui si vede il disegno. Ella figura la China condotta in Trionfo dall'Asia con l'omaggio di suoi paggi e seguaci, i quali vanno ad offerire Vasi preziosi ripieni d'aromati, e d'erbe pregiate cose, solite nascere in quella provincia

Andrea Zucchi fculps.

Alessandro Mauro invent. fec. e delin.

(gondola a Chinesi Asiatici nel Corteo China e Asia fol. 23 3 altre simili)

12. Anna Catharina Constantia Comitis Palatini Rheni uxor regis
Poloniæ et Sveciæ filia J. Matham fecit – 2 medyjerowie
przez Joannes Spilbergius pol. max owal piękne rysow.

13 Augustus III Rex Polon. J. C. Haffner exc. Aug. Vind.
do kolan w zbroi
maxpol. – wyżebr. postawy, z orłem słonia na głowie koron.

Rządy w Wenecyi 1) Wielka rada złożona z szlachty weneckiej pochodzenia dożą 2) Collegium złożone z 6 konsiliarzy, sześć kwarantyj kryminalnej, wielkich Radzców, radzców lądu stałego (Palmacyj) i [illegible] stanów — Kontyliarzy 6ciu, Chefs de Quarantie criminelle — 6 cy rządzących — 5 Sages de Terre ferme z których jeden inspektorem jest marynarki wojennej lądowego, drugi inżynierem — 5 Sages des Ordres złożoni z szlachty tamtejszej piastowali [illegible] są odbywały posłuchanie.

3) Senat złożony z 300 szlachty senatorów 120, prokuratorowie S. Marka, Conseillers, Rada dziesięciu, inquisitores, Avogadors, sędziowie kwarantii kryminalnej — Senat decydował wojnę i pokój mianował ambasadorów to państwo zagranicznych i zajmował się sprawami

[illegible] [illegible] [illegible] [

Status Venetorum sive brevis tractatus De origine et vetustate Venetorum – De dominio et ditione – De ratione administrationis ejusdem dominii – De acceptis sive provent: tibus et expensis – De expensatibus bellicis – De successibus in bellis – De viris Consciptis a Paulo Łaczowski de Łączowice. Cracoviae in officina Lazari Anno Domini 4° fo 17. przypisz Jerzemu Sewestianowi Lubomirskiemu krabiemu na Wiśniczu Kasztelanowi wojnickiemu, Dobrzyckiemu juremu

wojow

widać że Rzeczpospolita Wenecka która za wzór instytucyjno: zyta interesowała polski rozwodem tego rzędu Mierowita, Jagiellowski, nomat Wenecyje Waszewskiego

Łączowski przez 16 lat pod rozwat po niem wrócił, Belgij Anglij, Galii, Włoch

Wenecyja założona r. 421.

Résumé de l'histoire de la république de Venise par M. de Carion-Nisas. Paris 821. 2°

Rzeczpospolita wenecka trwała wiekami dłużej niż inne państwa europejskie, bo aż do roku 1797, kiedy to wojska francuskie pod dowództwem Napoleona Bonaparte zajęły Wenecję i zakończyły jej niepodległość. Jej trwałość wynikała z położenia miasta na wyspach, z umiejętnego łączenia handlu z polityką oraz z tego, że przez wiele stuleci potrafiła unikać wojen lądowych, które pochłaniały siły innych państw. Wenecjanie zbudowali swoją potęgę na morzu, tworząc flotę handlową i wojenną, która kontrolowała szlaki prowadzące do Lewantu. Ich kupcy sprowadzali przyprawy, jedwab i bawełnę z Azji, a następnie sprzedawali je w całej Europie. Dzięki temu miasto stało się jednym z najbogatszych ośrodków ówczesnego świata. Ważną rolę odegrała tu również dyplomacja, w której Wenecjanie potrafili balansować między cesarstwem, papiestwem i sułtanem, zawierając korzystne układy i unikając otwartych konfliktów.

Jeśli chodzi o ustrój, Wenecja przez długi czas była republiką arystokratyczną, w której władzę sprawowała wąska grupa rodów patrycjuszowskich. Na czele państwa stał doża, wybierany dożywotnio, jednak jego realna władza była ograniczona przez liczne rady i urzędy, takie jak Wielka Rada czy Rada Dziesięciu. Taki system miał zapobiegać nadużyciom i koncentracji władzy w rękach jednej osoby. Dopiero w XVIII wieku, gdy Wenecja straciła znaczenie gospodarcze i militarne, jej ustrój stał się przestarzały i niewydolny, co ułatwiło jej upadek.

Jeśli chodzi o ustrój, Wenecja przez długi czas była republiką arystokratyczną, w której władzę sprawowała wąska grupa rodów patrycjuszowskich. Na czele państwa stał doża, wybierany dożywotnio, jednak jego realna władza była ograniczona przez liczne rady i urzędy, takie jak Wielka Rada czy Rada Dziesięciu. Taki system miał zapobiegać nadużyciom i koncentracji władzy w rękach jednej osoby. Dopiero w XVIII wieku, gdy Wenecja straciła znaczenie gospodarcze i militarne, jej ustrój stał się przestarzały i niewydolny, co ułatwiło jej upadek.

Jeśli chodzi o ustrój, Wenecja przez długi czas była republiką arystokratyczną, w której władzę sprawowała wąska grupa rodów patrycjuszowskich. Na czele państwa stał doża, wybierany dożywotnio, jednak jego realna władza była ograniczona przez liczne rady i urzędy, takie jak Wielka Rada czy Rada Dziesięciu. Taki system miał zapobiegać nadużyciom i koncentracji władzy w rękach jednej osoby. Dopiero w XVIII wieku, gdy Wenecja straciła znaczenie gospodarcze i militarne, jej ustrój stał się przestarzały i niewydolny, co ułatwiło jej upadek.

Antonio sig.r di
Andrea Contarini
Alessandro Zeno
Angelo Morosini
Agnano Giustinian
Daniel Delfin
Francesco Bernardo — Filippo Noiezzo
Giovani Erno
Giovani Diepolo
Giovani da Pesaro
Giovani Delfino
Giorgio Grossi
Gianfrancesco Morosini
Giacomo Soranzo
Luigi Foscarini
Marco Zandolo
Pietro Duodo
Paolo Morosini

Inwazja 109

[illegible] nie [illegible]
na rozgłośni nawet nie-
mieckiej [illegible] nie [illegible]:
Tak, ale [illegible] czeskie [illegible]
[illegible] [illegible] Węgry, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Monumentorum Italiae, quae hoc nostro saeculo et a Christianis posita sunt, Libri quatuor, Editi a Laurentio Schradero Halberstad en. Saxone Helmstaed., typis Jacobi Lucij Transylvani 1592. fol.

Liber I fol. 10: Patavii in basilica S. Antonii: Erasmo a Krethkow palat. brestens. castel. grosnen. capit pisdren + 16 Maii 1558 aet. 50

" fol. 22. Patavii in aede d. Francisci: Stanislaus Dzierzgonisci scholaris Patavien. 1545 d. 7 Augusti.

" " fol. 23 Patavii in basilica Eremitarum: Andreae Chwalczowoskij Castorij Vititen. eulesiae scholaris Patav. 1545 d. 7 Augusti. posuit Lasarius.

" " fol. 64 v. Bononiae ad S. Dominicum: Tabula depicta S. Stanislai (martyrium) posita a Joanne Cracoviensi et Georgio Nissensi JJ. stud. Juris.

" fol. 66 v. (ibidem) Nicolao Golczewskii (juveni studioso) + VII Idus Januar. 1535 aet. 32. et Paulo de Lautmarischo + 1498. Nona Calend. Augusti aet. 18 posuit Petrus de Jointzke

Lib I fol. 90 Pisae in templo Summo: " S. Illustris. " Domini Dñi. Vladislai Ducis Texanensis, (Teschinensis) " qui obijt Pisis Anno Domini MCCCLVI. (1356) mens. " April. Imperatoris Friderici III. Leonoram Portugaliae " Regis filiam conjugem Vladislao Duce Silesiae ac " Domino Texaren. comitante, invento hoc vrae antiquitatis tumulo, innovata sunt haec insignia MCCCC. LII. (1452) Id. 5 br."

Lib I fol. 92 (Romae ad S. Mariam Majorem. Stanislaus Hosius Solono (Solo) Card. + 8 Kal. Augusti 1579 aet. 78.

Lib I [illegible] fol. 178 v. Romae in Collegio Gregoriano: De Seminario Branspergensi Prussiae (wiersze) – fol. 179. De Seminario Vilnensi Lituaniae (wiersze) – fol. 198 Romae in Bibliotheca Vaticana: Supereffigiem S. Hieronymi (napis glagolicki) – Supereffigiem S. Cyrilli (napis cyrylicą) – Stawianski – fol. 312 Venetiis in palatio Ducis (Henrico III 1573 – fol. 319 Venetiis in area prope S. [illegible] (Henrico III)

Heyd: Le colonie commerciali degli Italiani nel medio evo. Venezia 1868. Vol. II p. 15. pisze że Genueńczykowie w połowie XIII wieku w Krymie (w Caffa), a r. 1380 Tochtamysz Car Tatarski Genueńczykom odstąpił południowy brzeg Krymu między Czembalo a Soldaja z 18 wsiami. Dopiero Hadżi-Girej twórca dynastyi Chanów Krymskich odniósłszy r. 1434 zwycięztwo nad Karolem Lomellino nałożył daninę na Genueńczyków (Heyd II str. 136)

Salvadigo Pasquale: Proverbi siciliani raccolti e raffrontati con quelli di Lamporecchio e del Francese. Venezia G. Antonelli 1857. 8° pp. 103 2 voll.

— — Canti del popolo siciliano per la prima volta raccolti. Illustrati. Opera che può contendersi il premio colle migliori popolari toscani, corsi, illirici e greci di N. Tommaseo. II Edizione. Ivi 1857 G. Antonelli 8° pp. 270

Pitrè Giuseppe. Saggio di Canti popolari siciliani. Palermo 1871 8° pp. 32

— Usi e costumi, credenze e pregiudizi del popolo siciliano. Palermo 1889 2 Voll. 8° pp. 1 [illegible]

Proverbi siciliani. Raccolta [illegible] 2 Voll.

lichen Baukunst im Allgemeinen und insbesondere der Rund-Bogen-Style. Von **Kallenbach**. Mit 4 Taf. Abbild. Lexikon-Octav. 1857. $^2/_3$ Thlr.

Beiträge zum Verständniss der Kirchenbaukunst mit besonderer Rücksicht auf Neubau, Restauration und Ausstattung. Von **Kallenbach.** Mit 8 Taf. Abbild. Lexikon-Octav. 1858. 1 Thlr.

Sancti Patris Nostri **Maximi Confessoris** de variis difficilibus locis S. S. P. P. Dionysii et Gregorii ad Thomam V. S. librum ex cod. ms. Gudiano descripsit et in latinum sermonem interpretatus post I. Scoti et Th. Gale tentamina nunc primum integrum edidit. **F. Oehler.** 8 maj. 1857. $2^2/_3$ Thlr.

Die Jungfrau Maria, ihre Evangelien und ihre Wunder. Ein Beitrag zur Geschichte des Marien-Cultus. Von **F. W. Genthe.** gr. 8. 1852. $^2/_3$ Thlr.

Athenagorae supplicatio pro Christianis imperatoribus M. Aurelio Antonino et C. Aurelio Commodo, armeniacis sarmaticis, et quod maximum est philosophis. Cura et studio **F. Paul.** 8 maj. 1856. $^4/_5$ Thlr.

Die Apostolischen Väter. Untersuchungen über Inhalt und Ursprung der, unter ihrem Namen erhaltenen Schriften. Vom Prof. Dr. **Hilgenfeld.** gr. 8. 1853. 2 Thlr.

Gotthold Ephraim Lessing als Theologe dargestellt. Ein Beitrag zur Geschichte der Theologie im 18. Jahrhundert. Vom Prof. Dr. **Schwarz** (Ober-Consist.-Rath u. Hofpred. in Gotha). gr. 8. 1854. $1^1/_3$ Thlr.

Christliche Andachten über die Psalmen. Zum Vortrage, sowie zu häuslicher Erbauung. Von Dr. **Günther.** gr. 8. 1856. $1^1/_5$ Thlr.

Die biblische Theologie. Einleitung ins Alte und Neue Testament und Darstellung des Lehrgehaltes der biblischen Bücher, nach ihrer Entstehung und ihrem geschichtlichen Verhältniss. Ein Handbuch zum Selbstunterricht. Von Dr. **Noack.** gr. 8. 1853. 2 Thlr.

Ueber Feiertagsheiligung. Eine Beleuchtung des dritten Gebotes. Vom Pfarrer **Wilhelmi.** gr. 8. 1857. $^2/_5$ Thlr.

Zeitschrift für Philosophie und philosophische Kritik. Herausgegeben von Prof. Dr. **Fichte,** Prof. Dr. **Ulrici,** u. Dr. **Wirth.** Jahrgang 1852—1858. gr. 8.
Jährlich erscheinen 4 Hefte. Preis des Jahrg. $3^2/_3$ Thlr.

Chrestomathia Arabica, quam e libris mss. vel impressis rarioribus collectam edidit Dr. **Arnold.** II. Partes. (Pars I. Textum cont., Pars II. Glossarium). Lex. 8. 1853. 5 Thlr.

C. E. M. Pfeffer in **Halle.**

Zu Aufträgen empfiehlt sich:

116

Kurth

Cum Commentario Bernardini Lycleni Veronensis
Denis suppl. p. 205 Maittair p. 449, 469, 789
Zinelli Catal. II p. 385.
Panzer III 224.

Pelbartus vel Pelwartus de Themeswar Hagenoe Panzer I 461.
mepvar Ord. minor

fratris Pelbarti de Themeswar
f. 59.

podług maitt. p. 415 i Panzer I 211 druko
wane w Bononii

Panzer III 357 maitt. p. 374 Zinelli Catal III. 288.
et ex communicationum

Platea Franciscus Ord Minor Panzer II 365. nie ma drukiem w
maitt. 325. Panzerze

Panzer I 169 natpicy exystowała.
imperatoril umglosrist et apparata

nie ma Panzer est editio in fol. sed decest in 8°

maittaire sine loco p. 333. Panzer IV. 28

Courtisanes de Venise

w środku XVIII w. Senat w akcie ich Zbawcie
nostre benemerite meretrici - mieszkały od
r. 1400 w calle La Rampan z tąd ich nazwa
Carampana - dziś Vacche
Senat rekrutował w Epirze i Archipel

była to instytucja, która służyła dla wybadania polityki sekretów - lub zrujnowania ludzi których majątek mógł wzbudzać obawy

Carrer Luigi: Anello di sette gemme 119 o Venezia e la sua storia. Venezia 1838. 8°. Germ.